

568 / 123

420

A FELSŐMAGYARORSZÁGI

MUZEUM-EGYLET

KILENCZEDIK

ÉVKÖNYVE.

AZ IGAZGATÓ-VÁLASZTMÁNY MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE S KÖZREBOCSÁTJA

Dr. STÖHR ANTAL,

egyleti titkár.

KASSA

NYOMATOTT WERFER KÁROLY AKAD. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1888.

568 / 123
4pk

TARTALOM.

	Oldal
Művészi ipar. Stöhr Antal	1
Esterházy Miklós nádor levelei	8
Régi sírok a kassai dómban	27
<i>Egyleti és intézeti ügyek :</i>	
Jegyzőkönyv a felsőmagyarországi muzeum-egyletnek 1888. május 27-én tartott közgyűléséről	32
A felső-magyarhoni muzeum Kassán 1887. évi pénztári számlája	40
A felső-magyarhoni muzeum alaptörvénye	41
K imutatás azon ajándéktárgyakról, melyekkel a felső-magyarországi muzeum gyűjteményei az 1887. évben gyarapodtak	42
Az egylet kormánya	51
A felső-magyarországi muzeum-egylet tagjainak névsora	53
" " " " " alapszabályai	65

*Visszafelé kutatva, gyűjtve, biztosabban
haladunk előre.*

STÖHR ANTAL.

Művészi ipar.

Ez a czíme annak a folyóiratnak, melyet nm. Trefort Ágoston vallás- és közoktatási minister úr 1885-ben alapított avégből, hogy mint az országos magyar iparművészeti muzeum és a magyar iparművészeti társulat közlönye, szakszerű leírásokban s gyönyörű ábrázolatokban, messze vidékre vigyen hírt azokról az ipari remekekről, melyeket a fentnevezett muzeum tárai Budapesten, s egyes magántulajdonosok az országban elszórva őriznek.

Ez alapítás egyike volt a legszerencsésebb gondolatoknak. Valóban szükségét pótolta; mert az ilyen folyóirat, mint az aesthetikai fogalmak, elméletek gyakorlati közvetítője, a hazai s külföldi ipar régibb termékei mellett, az újabb alkotásokat is bírálólag ismertette, csakugyan a legalkalmasabb eszköz arra, hogy a jó ízlést, a szép iránti érzéket, a társadalom különböző rétegeiben még a mindennap használt tárgyakra, butodarabokra nézve is felkeltse. Sőt, gondolatot, vágyat ébresztve a fogyasztó közönségben, összekötő kapocsul szolgál közötté és az előállító művészek között; minélfogva nemzetgazdasági szempontból is fontos tényezővé válik, amennyiben az anyagi forgalomnak, a rendesen vagyontalan mesterek vagyonosodásának válik esz-közlőjévé.

Már maga ez a körülmény is elég érthetővé teszi, hogy miért emlékezünk meg itt e folyóiratról. De még inkább indokolja eljárásunkat az a szíves jóindulat, melylyel ő nméltósága

333/960

a minister úr, a »Művészi Ipar« egy példányát Muzeumunknak hivatalból megküldeti; indokolja továbbá azon meleg érdeklődés, melyvel a feladatuk magaslatán álló szerkesztők (Pasteiner Gyula, Radisics Jenő, Uhl Sándor) a vidéki muzeumok ügye iránt viseltetnek.

Ismert dolog, hogy a központok fejlesztésére irányuló törekvések, nálunk éppen úgy mint a legműveltebb nyugati államokban, ugyanazokat a tüneteket mutatják. Anyagi és szellemi kincsek felhalmozása, intézetek, gyűjtemények, kényelmi eszközök gyarapítása által a fővárosok vonzóerejét nagyobbítani, az ország méltó képviselésére okvetlenül szükséges tekintélyt mentül jobban emelni: ez a cél mindenütt, s minthogy a cél azonos, az eszközök sem igen különböznek. Főleg a gyűjteményes közintézetek megteremtésénél, a mi a dolog természetéből folyólag rendszeren nagy költséggel jár, első sorban mindenütt az állam bőven bugyogó pénzforrásaihoz fordulnak a kezdeményezők. Ha pedig ezek nem győzik fedezni a minden irányban nyilvánuló szükségletet, akkor a társadalom segítségével, a vidék vékony ereinek összeszivárogtatásával történik meg a hiány pótolása.

Az ilyen ügyek megindítóinál általában tapasztalható lázas vágy, — legyen a mozgató rugó akár az eszményekért való önzetlen lelkesedés, akár pedig a jól fizetett, nyugalmas állásokra spekuláló utógondolat, — addig míg a kítűzött cél elérve nincs, rendszeren nem engedi érvényre jutni azt a belátást, hogy az illető vidékeknek is vannak művelődési igényeik, azoknak is vannak gyűjteni, megőrizni valóik, aminek eszközzésére az onnan elvonni szándékolt anyagi erők, prioritásszerű hivatással bírnak.

Emberi természetünkben rejlik, hogy az általunk képviselt eszmét, ügyet mindenkifölöttvalónak tartjuk, féltékenyen őrizzük, s a hátrányosoknak vélt befolyásoktól egész az elfogultságig védjük.

Igy történt ez a vidéki muzeumok ügyével is.

Sokan e szerény kezdetekben az országos hasonló intézeteknek vetélytársait látták, s ha valami visszatartotta náluk az ellenség-

ges indulat egyenes kitöréseit: akkor az okvetetlenül, a gyöngén születettek ismert nagy halandósági valószínűségének gondolata volt.

Éppen az, az általunk eléggé meg nem becsülhető érdeme a »Művészi Ipar« lelkes szerkesztőinek, hogy ezen szűk látkör fölé emelkedve, a vidéki muzeumokat, az országos hasonló intézetek szükséges kiegészítőinek tartják, s ezen meggyőződésöknek minden lehető alkalommal kifejezést adnak. Így olvasható ez az 1885-ik évfolyam 3-ik számában, ahol a franciaországi vidéki muzeumok szervezésére irányuló újabb törekvéseket ismertetve, egyszersmind a mi vidéki muzeumaink ügyére is felhívják a közfigyelmet. Olvasható különösen az 1887-ik évi folyam 6-ik számában, a szerkesztőtársak egyikének, Radisics Jenő úrnak, a Simor-féle muzeum ismertetésével foglalkozó cikkében, melyből megszivlelés és egy pár pont helyreigazító hatása végett, átveszszük a bennünket nagyon is közelről érdeklő következő sorokat:

»E gyűjtemény a vidéki muzeumok ügyét elevenítette fel emléünkben, mely ügygyel egykor, midőn még azt hittük, hogy az ország s a társadalom karöltve, saját jól felfogott érdekében, az orsz. magyar iparművészeti muzeum létesítésénél meg nem állapodva, megkezdett munkáját be is fejezi, behatóbban foglalkoztunk. S habár jelenleg semmi sem látszik arra utalni, hogy a vidéki muzeumok szervezete valaha napirendre kerüljön, már az Ipolyi-hagyaték ismertetésénél volt szándékunk e themát megpendíteni. Szavaink, jól tudjuk, nyomtalanul fognak elhangzani: »*pium desiderium*« lesz rá a válasz. Mindamellettt kimondjuk, hogy a míg az országos magyar iparművészeti muzeum az országban páratlan intézmény marad, s nem alakúl át központtá, mely körül hasontermészetű intézetek csoportja sorakozik, legalább a fontosabb iparos vidékeken, addig nem egy nemzedék fogja az általunk megkezdett munkát folytatni küzdve, kisebb, nagyobb, de soha ki nem elégitő eredményekért.

Az álláspont, melyet e kérdéssel szemben elfoglalunk, azt hiszszük lényegesen megkönnyebbíti eszményünk keresztül vitelét.

Az ország vagyoni állapota nem engedi meg, s talán sohasem is fogja megengedni, hogy több iparművészeti muzeumot létesítsen az orsz. magyar iparművészeti muzeum mintájára, s valamennyit megfelelő javadalomban részesítse, azaz a kormány ne elégedjék meg azzal, hogy a vidéken csak másolatok s kevésbé költséges, mondjuk helyi vonatkozású vagy helyi érdekű eredetiek beszerzése vételessék célba mint Angliában, hol a kérdés már régóta gyakorlatilag keresztül van vevé. Még Angliában is, hol az állam rendelkezésére álló pénzforrások a miénkhez képest majdnem határtalanoknak mondhatók, a Science et Art Department csak akkor járul 50 százalék segélyvel a vidéki muzeumok vételeihez, amennyiben t. i. ezek a Departmenthez folyamodnak, ha másolatokat — galvanoplasztikai másolatokat vagy gipsz-öntvényeket — óhajtának beszerezni. Eredeti tárgyakat az angol vidéki muzeumok saját, rendesen egyletek s városi hatóságok által adományozott vagyónukból szoktak vásárolni.

Részünkről teljesen egyetértve e szokással, hazai viszonyainkra való tekintettel hozzá tesszük, hogy az erők s az anyag haszontalan elforgácsolásának tartanók megengedni, hogy vidéki muzeumok értékes eredetiekkel is szaporithassák gyűjteményeiket.*) Nem önzésből beszélünk; de nem egészen világos előttünk, mi haszon háramlik a magyar művészi iparra az egyes jelenben fennálló vidéki muzeumokban őrzött szép és becses műipari emlékekből. Elfeledve, vagy csak kevesek által méltatva, de mindenesetre holt tőke szerepére kárhozthatva, gyönyörűségei az illető amateuröröknek, kik lelkesedéssel mutogatják őket egy-egy városukba tévedt műértőnek vagy idegennek. Megelégedjünk-e mintaszerű emlékeknek az itt jelzett szerepével, ma, midőn a gyűjtemények megszűntek ritkaságoknak hozzáférhetlen halmaza lenni?

*) Feltéve természetesen, hogy a kormány segélyével történnék e szaporítás. Mert hogyha egyedül magán ajándékokból lesznek és élnek a muzeumok, mint például a kassai is: akkor nagyon furcsán hangzanék, úgy az ajándékozónak mint az elfogadónak korlátozni akarása.

Igaz, s ezt hálás elismeréssel hangsúlyozzuk, csak a vidéki egyletek s magányosok buzgó s önzetlen törekvésének köszönjük, hogy ama műemlékek még egyáltalán léteznek s nem kerültek szemes kereskedők útján külföldre. Ha Könyöki, Miszkovszky, Finály nem viselik szívükön a hazai régészet ügyét s nem teljes odaadással iparkodnak oktatni, felvilágosítani a velük érintkezésben álló köröket, mily fontos szolgálatot tesznek, ha leleteket vagy egyéb birtokukban lévő, számukra értéktelen régiségeket a muzeumnak adnak; ha nem bírnak anyagi eszközökkel, hogy egyet-mást megvásárolhassanak, akkor ma sem pozsonyi, sem kassai,*) sem pedig erdélyi muzeum nem létezik. Érdemök s társaik érdeme elvitázhatlan és nagy, de még nagyobb lenne, ha magukat előharczosoknak tekintve s a közös czéljuk alárendelve, az általuk gyűjtött anyag feldolgozását lehetővé tennék; vállvetve dolgoznának ama nagy és nemes feladatban — melynek mi is egyik szerény munkása vagyunk — oly értelemben, mint ahogy azt mi gondoljuk majdan akkor, ha a törvényhozó testület szerepének magasztos voltát ez irányban is érezni fogja. Eszménk kiviteli módozatairól máskor, külön cikkben fogunk részletesen értekezni.

Addig is, akár teljesüljenek álmaink, akár nem, örömmel kell kiemelnünk, valahányszor oly kísérlet nyomaira akadunk, melylyel a művészi ipar, s a vele összefüggő kérdések iránt való érdeklődés felébresztése s népszerűsítése van célba véve. Örömlenket csak növeli ama körülmény, hogy a kezdeményezés egyházi körből indul ki, mert hisz talán sehol sem léptek az egyházi főméltóságok a közművelődéssel oly szoros kapcsolatba, mint Magyarországon, sehol oly tág teret nem hódítottak befolyásuknak a művészet és a tudomány felvirágoztatására, sehol tőlük azt jogosabban megvárni nem lehet, mint épen hazánkban.◊

*) A kassai muzeum létesítése körül, a szellemi részt, a befolyásos körök megnyerését illetőleg, nagy érdeme van Dessesffy Sándor apátkanonoknak, Loósz József városi tanácsosnak s Károly Gy. Hugó prem. tanárnak is; de különösen, a valóságot, az anyagszerzést, a táruk megtöltését, rendezését, gondozását tekintve, első sorban érdemesek a Klimkovics testvérek.

E sorokhoz ugyhiszszük nem kell kommentár. Minden szavukból kiérezhető a jóakarát, az igazi lelkesedés és az akadályok leküzdhetlensége miatt a becsületes kebelben támadó fájdalom.

Tudjuk, hogy a gondolat, az akarat meg a mód ritkán találkoznak.

Mondják ugyan és pedig nem alap nélkül, hogy a két első megteremti a harmadikat is. Igaz, és éppen ez az elméleti és tapasztalati igazság képezi arra a két elsőre nézve a mozgó erőt, ez tartja ébren tulajdonosaikban a reményt, ez ápolja a jobb jövőbe vetett bizodalmat, hitet.

De az meg talán még nagyobb igazság, hogy a mód már egymagában is teremt gondolatot és akaratot, csakhogy fájdalom, ami ügyünk előnyére a legkritkább esetben szólót.

Éppen azért nekünk, bár honnan jöjjön az, már a résztvevő hang is jól esik, s a tisztelt szerkesztőknek azért, hogy a szép megvalósítására célzó nemes törekvések között, a mi ügyünket is figyelmökre méltatták, őszintébb köszönetet nálunknál nem mond senki.

Kérjük a fentidézett sorok tisztelt szerzőjét, ígérétenek mielőbbi beváltására. Közölje a vidéki muzeum-ügyre vonatkozó eszméjét és annak kiviteli módozatait. Tegye összhangzó szerve egészszé, az eddigi elszigetelt törekvéseket. Legyen figyelemmel első sorban a meglévőknek biztosítására s másod sorban a tovább fejlesztésére.

Mi már megpróbálkoztunk ez ügygyel, de amint előre látható volt, minden eredmény nélkül.

Még 1884-ben intéztünk írásbeli felterjesztést Pulszky Ferencz úrhoz, mint a könyvtárak és muzeumok főfelügyelőjéhez, arra kérve, hogy jelölje ki azokat a vidéki muzeumokat, melyek topographikus fekvésöknél fogva csakugyan életképesek, s ezek számára eszközöjljön ki valami csekély állami segílyt. Az országos költségvetést ezzel egyáltalában nem kellene megterhelni; mert azon egyletek, melyek a multakhoz képest aránytalanul megjavult vagyoni helyzetökben a régi állami segílyösszegeket, különböző czimek alatt ma is csonkítat-

lanul élvezik, — e segélyösszegeknek negyed- vagy ötödrészeről a vidéki muzeumok javára jólélekkel lemondhatnak. E segély azzal a kötelezettséggel járván, hogy fele az országos felügyelőnek benyújtandó számolás terhe alatt, talán az illető városok ellenőrzése mellett is, évenként tőkésítették, — csak addig tételnék folyóvá, míg a tőkésített részösszegek évi kamatja az élvezett segély magasságára nem emelkedik, vagy pedig a javult helyzet a további segélyt fölöslegessé teszi.

A tőkegyűjtést a muzeumi önálló épületek, a gyűjtemények czélszerű elhelyezése és gondozásának biztosítása érdekében, elengedhetlen, legfőbb tennivalónak tekintettük akkor is, tekintjük ma is. Ha módunkban volna, országos törvény hozatalát eszközölnők ki a kulturczélú tőkék kezelése, őrzése és kamataik egy részének köteles tőkésítése által való növelése érdekében. A mienkhez hasonló viszonyok között, alig képzelhető más eszköz arra, hogy az ilyen, tudja Isten hányadrendűnek látszó, de azért nem kevésbé fontos közművelődési ügyek, mint a vidéki muzeumok ügye is, az adózó polgárok megterhelhetése nélkül, ha jelenleg nem, hát legalább a jövőben biztosítva legyenek.

Jó akarat és méltányosság vezérelt bennünket kérésünkben, de hát biz ez, minden természetessége és nagyon könnyen kivihetősége mellett is, a pusztában kiáltónak szava volt.

Karolják föl, tegyék magukévá a tisztelt szerkesztők. Központi helyzetöknél fogva, a célhozjuttatás nagyobb valószínűségével fogják azt tehetni bizonyosan, mint mi, a vidék se nem szorzó, se nem osztó mennyiségei.

Fordítsák el tekintetöket a sikertelenségnek önkényt feltolakodó, sorvatag, fonnyadt képéről. Ne hagyják magukat nemes törekvéseikben föltartóztatni, a legnagyobb tetterőt is megzsibbasztó »minek?» . . . gondolata által. Az olyan dolog, mely mai nap már, az ország nagyon sok vidékét érdekli, természeténél fogva nagy dolog; nagy dolgokban pedig a római klasszikus szerint — etiam voluisse sat est.

Stöhr Antal.

Esterházy Miklós nádor levelei.*

Az kassai városnak 15. May in Festo Pentecostes irt levél mása.

Minemő veszedelmes állapotba hozá azon kívül is szána-
kodásra jutott szegény hazánkat és nemzetünket az erdélyi
fejedelem, Rákóczi György, nyilvánban vagyon kegyelmeteknél,

*) E leveleknek, e helyen való megjelenését indokolják, kitűnő tör-
ténétirónk következő sorai :

Tisztelt barátom !

*A herczeg Esterháziak kismartoni, rendkívül gazdag és
nagybecsű levéltárában egy csomag érdekes levélre akadtam,
melyet Eszterházy Miklós nádor, Kassával, Eperjessel s más
felső-magyarországi városokkal folytatott, abban az időben, mi-
dön öreg Rákóczy György erdélyi fejedelem, mint Ferdinánd
római császár és magyar király ellenségeinek szövetségese, sere-
geivel elboritá Felső-Magyarországot. E levelek 1644. május,
junius havában alig egy hónapi időköz alatt keltek. Érdekesek-
nek tartom, mert e mozgalmas idők történetéhez fontos adatok-
kal járulnak, mert a nádor szép magyaros irályának bizony-
ságai. De érdekesek rád nézve azért is, mert Kassa történetéhez
szolgáltának adatokat.*

*Fogadd el tőlem mint tiszteletem, barátságom jelét. Rád
bírom, hogy akár közöld a «Museum Évkönyvében», akár helyezd
el annak gyűjteményében.*

Budapest, 1887. május 15.

*Tisztelő barátod
Szilágyi Sándor.*

hogysem azokat megirhatnánk s csak a kit magam szememmel láttam is, most jüvet, nagy sok számú falukat olvastattam, a melyeket többől kiégetett; sok keserves panaszszal jöttek az szegénység is minden felől előmbe, hogy nemcsak javokat, marhájakat vették el, hanem magokban is csoportonként vágtak le; úgy, hogy bizonyára mi itt cselekedetiben csak legkisebb jelét is az kereszténségnek nem tapasztaltunk s úgy hiszszük, másutt is ezen mostoha kézzel nyúlt szegény hazánkhoz és nemzetünkhöz; melyre, ha igaz volt volna az, a mit czégérül kitöltött volt és a kereszténség, nemzetünk s édes hazánk javát nézte volna, nyilván nem bocsátkozott volna hiti, diplomája és corporale juramentoma ellen. Nyilván vagyon nálunk az is, minemő kegyetlenöl és csak nem mondám gyühesen (*sic*) ment kegyelmetekre is, nem nézvén sem az üdőknek alkalmatlanságát, sem az télnek keménységét, tüzzel-vassal fenyegetvén kegyelmeteket s oly igyekezettel vötte körül az várost, kit úgy értünk meg is izent kegyelmeteknek, hogy ha lehetetlen kívánságának eleget nem teszen kegyelmetek, semmivé teszen (*így*) mind magát kegyelmeteket, mind várost. Több egyéb cselekedeti is rakvák voltak efféle tüzes fegyverrel és azon tüzes fegyverrel való fenyegetésekkel, töröket és kurtányokat vévén maga mellé ezen gonoszáságnak véghez vitelére. Mindezek felett minemő veszedelmes szüvetségeket tött országunk és nemzetségünk veszedelmére az sucusokkal is kezünkben vannak azok is (melyet meg fog azután érteni) nemcsak magyarországi, de egyéb birodalmi ellen is ő felségének; melyekre nézve kényszerítettett ő felsége országunknak s hiveinek oltalmára, oltalomfegyveréhez nyúlni és azont országunkban beküldeni, parancsolván kegyelmesen nekem is, hogy eljőjjen velek, noha bizony dollog, az én üdöm és beteges állapotom is elég mentségem lehet (*ett*) volna az ide alá való fáradásra. Mindazonáltal hazámhoz és édes nemzetemhez való szeretetem s erős kötelességem is felvona ágyamból is és erőt hagyva vennem az ő felsége és közönséges hazánk szolgálatjára s im megyek a hadakkal s egynehány helyen való ütések esvén az fejedelem hadain, úgy látjuk, megindult maga is; noha mi ellenségönkhöz is nagyobb jó akaratot és sok helyen oltalmat is nyújtottunk,

hogysem ő kegyelme azokkal cselekedtetett, a kik soha nem vétettek is neki. A mint im most is a mi kegyelmes urunk, ki nekünk egész nemzetül oltalmunk és édes atyánk is, minemő manifestumot adott legyen kegyelmesen ki, melyben még ellenségét is és a kik egy vagy más okból fegyverrel támadtak is ellene, minemő kegyelmességét nyújtja, érti, tudom, kegyelme-tek; de ha afféle kiadott manifestoma ő felségének kegyelme-tek kezéhez nem jutott volna is eddig, im egy exemplart küldtünk maga ő felsége subscriptiója alatt benne (*belőle*), kiből megérti az ő felsége kegyelmes akaratját és noha mi nem kételkedünk ugyan semmit is benne, mindazonáltal kívánjuk érteni, ha akarja-e mindjárt az ő felsége kegyelmes manifestomához alkalmaztatni magát, avagy nem, hogy mind magunk dolgait s mind az hadak állapotját is rendelhessük a szerént, kire mindjárt választ is kívánunk kegyelme-tek, előnkben küldvén kegyelme-tek, valahol az ő felsége hadait és magunk személyét érti lenni. Költ Panithon Pönköst estén 15. Maji 1644.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban. *Actorum Palatini Liber Quartus.*)

A kassai városnak 22. Maji irt levél mása.

Generosi, Nobiles, Prudentes ac Circumspecti Domini,
Amici nobis honorandi.

Uza-Panitról pönkösd napján irtunk vala kegyelme-teknek, includálván az ő felsége régen ennekelőtte kiadott manifestom-ját Rákóczi György ellen és megtérő hiveihez kész kegyel-messége felől, intvén atyai képen kegyelme-tek, hogy mivel látja s érti az ő felségének oltalomfegyverének közöl és jelen-létét, a mint annak előtte kételenségből és az fejedelemnek fe-nyezetésére megcselekedett, feladván az ő felsége városát, most jó akaratból alázná meg magát ő felsége előtt. Ennek im ma egy egész hete az mi írásunknak s hittük, hogy az ő felsége

manifestomát is még annakelőtte vette s tudja kegyelmetek; mindazonáltal sem választ nem ada levelünkre, sem hozzánk nem küldé valakit maga atyjafiai közül, kit nem tudunk mire vélni, hanem vagy hosszabb deliberatoria vagy obstinatioóra. Im azért még egyszer requiráljuk kegyelmeteket, nemcsak úgy, mint ő felségétől haddal bocsáttatott plenipotentarius, hanem mint igaz és magyarországi, ő felsége után főmagistratus és palatinus, akarván érteni mindjárt, ha akarja-e alkalmaztatni magát az ő felsége parancsolatjához és kegyelmességéhez s az mi atyai intésünkhöz is, avagy penig tovább való exitusát várja ennek az dolognak, kit meglásson, hogy meg ne bánjon. Isten kegyelmetekkel. Ex Castris Caesareis ad Szerencs positus. 22. Maji. Anno 1644.

(Egykorú másolata a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber Quartus.)

**Az Kassa városbelieknek irt levél mássa 6. Junii ex
Miszlowka.**

Generosi, Egregii et Nobiles etc.

Egynehányszor szép atyai intésekre semmit csak egy szót is nem akarván felelni kegyelmetek, annak fölötté főemberszolgáinkat követinket is contra jus gentium arestumban vevén s ilyen kemény oppositiot is tevén igaz koronás királya és legitimus magistratusa s ő felsége hadai ellen, úgy tetszik, toább való intésünket méltán megvonhatnók kegyelmetektől. Mindazonáltal az kegyelmetek dolgának súlyos és veszedelmes kimenetelit látván s egyetemben egész nemzetünk és szegény hazánk az kegyelmetek keménysége miatt való periclitatióját, toább is atyai képen akarnánk inteni kegyelmeteket, hogy a még ideje vagyon, consuláljon magának, gyermekeinek, feleségének és szép lakóhelyének s megmaradásának, törvényinek és szabadságának s ha mi difficultási vannak kegyelmeteknek, kegyelmes fejedelme koronás királya hűségéhez való térésében

jelentse meg s ne vesse ily rút veszedelemre mind magát, mind javait s mind azokat a kik ottben szorultak; hanem kiküldvén hozzánk, meghallgatjuk itt most kegyelmeteket, kinek még most is ideje vagyon, a' még súlyosabb állapot nem következik kegyelmetekre. Hogy penig az üdőt megnyerjük, kiküldendő atyafiaiért Salvus Conductust is küldöttünk kegyelmeteknek, ki mellett igen bátorságosan kijühet, segedelmet máshonnan nem remélnvén kegyelmetek; mert ha mi jönne is, ki nem leszen, mostani nyevolájának (*nyavalya*) örögbelését és nem abból való szabadulást hozza kegyelmetekre, az kit ezennel meg fog tapasztalni. Csudálatos dolog az, hogy az kitől ennyé jót vett, mint az mi kegyelmes urunktól kegyelmetek, ily nagy idegenséggel opponálhatja magát, kire nézve mi ugyan protestálunk arról is, az ki eddig történt, protestálunk is, az mi toább való veszedelem találja kegyelmeteket, hogy mi annak is okai nem leszünk, hanem minden igaz ok nélkül erővel vonzza kegyelmetek az veszedelmet magára s másokra is, sőt hazánkra és egész nemzetünkre. Jól meggondolja azért kegyelmetek sok szép szabadságit is kitől vette s eddig való ortalma is honnét volt, ki ortalma alatt maradhat ezután is meg; sokaknak vagyon kinvaló jószága és javai kegyelmeteknek s mint veti kockára azt is, jól meglássa. Ezzel ne is késsék s mástól se várjon, mert magának is kellene a segedelem, az kinek kegyelmetek segedelmét várja, akár mint s akár kikkel biztassa is magát, mert él az isten, nem mellette, hanem ellene támad; az török is ezennel ha szintén mutogatja is most valahány mellette magát nemzetünk veszedelmére s az svécusoknak magoknak is kellene a' segedelem s azért is confoederált volt az fejedelemmel s nem mi érettünk; az magyarországi erő penig csak egy maroknyi ennyi erő ellen ki mellé ezenél több is jön s elboréjták az egész hazát, utolsó veszedelemben ejti az kegyelmetek keménsége és az erdélyi fejedelem nagyobb méltóságra való vágyódása. Az toább való keménységnek hagyjon békét azért kegyelmetek s alkalmaztassa az ő felsége kegyelmességéhez magát, ne legyen toább való oka is ennyé szánakodásra méltó szegény hazánk pusztulásának, sőt utolsó romlásának. Erre választ várunk kegyelmetektől, hogy

ezzel is ne öregbítse veszedelmes állapotját s mi is mind isten s mind ez világ előtt mentek lehessünk.

Isten kegyelmetekkel. In Miszlowka die 6. Junii Anno Dni 1644.

(Egykoru másolat a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber Quartus.)

Rőt (i) Urbánnak 8. Junii Mislókáról irt levél mássa.

Az minemő levelet irtunk közönségesen kegyelmeteknek, a kik most Kassán vagyon, úgy mint nemességnek, városbelieknek s vitézljő rendnek is, kegyelmed felelvén arra, úgy látjuk s értjük is az kegyelmed leveléből, hogy igen előment ő kegyelme az fejedelem a lelki testi szabadságnak keresésében, mert im lelkiismeretivel is bir már azoknak, a' kik alája adták magokat s testi szabadságokkal is, minden maga hozzájok való kötelessége nélkül s értem, hogy ez az oka, a miért nekem requisitiómra a fejedelem hire nélkül választ nem adhatnak. Noha mi ő felsége után mind addig valámig az koronához való hiveségeket megtartották, hittel voltunk kötelesek és vagyunk is hozzájok s nem adhatott-e egyéb választ? ottan adta volna csak azt, hogy ahoz a' fejedelemhez küldött, a ki semmi hittel való kötelességgel nincs hozzája s onnat vár, megelegetdünk volna csak avval is, ne tettek volna ilyen nagy contemptust nekem is magistratusoknak, de ám meglátják, ha így jobb; oka bizony semmi veszedelmeknek és kárvallásoknak nem vagyok, kik felől noha azt írja kegyelmed, hogy nincs már mit veszteniek, de elveszthetik lelkeket is az alkalmatlan ügy mellett s elveszthetik feleségeket, gyermekeket s minden javokat s mi, úgymint én, kegyelmed és a' fejedelem meghallhatunk, meg is halunk, de az országnak és communitásnak nem kellene meghalni; úgy kezdett pedig dolgozni és munkálódni kegyelmetek, hogy megölje azt is. Soha édes atyámnak s gyermekeknek is nyilvánban nagyobb

igazsággal és szeretettel nem irhattam volna én, mint ő kegyelmének a fejedelemnek, mely leveleim közül kilenczet ki is nyomtattak együtt az ő felsége manifestumával (kit azt is alkalmatlanul itil kegyelmed) s im, ha nem látta, megküldtem kegyelmednek s noha most ellenségül vetet kegyelmed, de magadat is megbíralunk benne, hogy minden mostani veszedelmes állapotnak az fejedelem ő kegyelme és hozzátartozói s nem mi vagyunk okai. Mindezekben sokat is jövendöltem, kértem és csaknem esedeztem ő kegyelmének, hogy szánja meg nemzetünket és ennyi veszedelemben forgó hazánkat s gondolkodjék magáról és maradékirúl is; de semmiképen meg nem szállithatám, hanem im maga tüzes fegyverrel nyakunkban jüvén és az török császár, mint kegyelmes ura fegyverével is fenyegetvén, nyakunkban voná ezt az idegen nemzetet is, a' ki a' magyarok példájából is úgy látom (a' mint a' fejedelem is írja az vármegyéknek, hogy körmös kézzel nyúl hozzájok ha kedvét nem töltik) úgy ezek is bizony körmös kézzel nyúltak hazánkhoz s ezennél veszedelmesebb dolgokat is fogunk látni s több idegen nemzet is ereszkedik be az országban a' kit a' mint mondám, én mind megjövendöltem.

A' mi a' kegyelmetek összeveszküvését illeti, ha jó dologban, s nem koronás királya s országa kötelessége ellen volna, dicsírhetnénk az egyességet, de mivel ezek ellen is vagyon s maga veszedelmét is nézi kegyelmeteknek és az fejedelem dolgainak is nehezítését, nemcsak jónak nem tarthatjuk azt az kegyelmetek szövetségét, de igen méltán kárhoztathatjuk, mert veszedelmet hoz magára és erre a nemzetre s országra is.

A' békesség dolgát a' mi illeti, semmit úgy nem kívánánk, mint azt; de a ki annak felbontója volt, abban vagyon az aránt való akadék is; emlegeti ugyan ő kegyelme a fejedelem a békességet, de az magyarországi statusoknak és országbelieknek vérekkal és veszedelmekkel akarja maga sebet kötni, kinek ilyen állapotban, a mint immár a dolog vagyon, kegyelmetek is onnit (*talán*: honnét) adhat és ad javalást, jól meglássa.

Az innét való elmenetelünket a mi nézi, a mint ide nem örömet jöttünk, úgy, ha ma végeziünk s veszi kegyelmetek az ő felsége kegyelmességét, holnap elmegyünk és elvisszük a

hadakat s hol nem alkalmaztatja kegyelmetek magát, nem csak el nem megyünk, de közelebb megyünk a falokhoz, melyeknek ha rontására kezdenek, bizony jajjal tölti meg kegyelmed azt a várost s félő, hogy hasonló veszedelem ne találja a többit is. Egyébránt újobban is irtam az fejedelemnek ő kegyelmének és örömost tractálok ő kegyelmével is s csak elégedjék meg az magáéval, hagyjon békét minékünk s adja meg az ő felsége méltóságát, nem leszen ő kegyelmének is semmi difficultása az békesség dolgában, csak ő kegyelme cselekedje az ő idejében, a még több hadak is el nem borítják szegény hazánkat. Okot adván kegyelmed irájával, úgy akaránk mi is irni kegyelmednek s csak közölje kegyelmed az benn való nemességgel, a városiakkal és vitélő néppel is beküldött kinyomtatott levelünkkel együtt ez levelünket, nem bánjuk, ha azután ő kegyelmének az fejedelemnek küldi is. Isten tartsa meg kegyelmedet.

In Miszlóka 8. Junii. Anno Dni 1644.

P. S. Végezni nem úgy hivattam az városbelieket, hogy hozzám jüjenek, mint megtudni okát ez nagy contemptusnak és contumációjoknak s a' felől kiküldhethenek volna a' fejedelem hire nélkül is hozzám, ha az lelki testi szabadságnak biztatása alatt lelki testi rabságban nem estek volna.

Az ő felsége kiadott manifestumját, a kit nem jól ért kegyelmed, tudja, ha eddig nem tudta s értse, hogy nem valami magányosan vagy ad partem adott assecuratio, hanem az egész kereszténységre kibocsátott assecuratio, a' mely minden más assecuratió-nál a' mit vagy adhatott vagy adhat ő felsége, nagyobb, hogy ha kik az ő föl sége hűségétől elhajlottak, visszatérendenek az hűségre és praesentálják mi előttök magokat, kegyelmességében veszi őket ő felsége, amnistiájok leszen és minden törvények, szabadságok megadatik s nem tudom, kegyelmednek mint tetszik, de én úgy ítélem, hogy nagyobb kincsek az városbelieknek az szabadságnál és privilegiumnál nincsen, kit most életekkel és minden javokkal együtt el is veszthetnek s meg is tarthatnak.

Majtini Mihály uramnak micsod sirját (*zsirját*) akarja kegyelmed venni, nem tudom; de hadd ne sokaljam azt az gorombaságot is meg, mert Rőt-Urbán uram, messzebb nézek én

kegyelmednél s talám uránál is, noha nem akarja kegyelmed érteni, bizony nehezen nyelem most is ezt a' contemptust, de ha haszna vagyon kegyelmednek benne, ám üljön ott, talám megszabadul valaha; maga ő kegyelme az fejedelem is, a' kihez sok izben küldöttem már, soha én velem és szolgálommal ezt nem cselekedte; de úgy vesszük eszünkben, hogy kegyelmednek is szüksége volna a szabadságra.

(Egykorú másolata a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber quartus.)

Röt(i) Urbánnak 12. Junii irt levél mása.

Generose Domine, Amice nobis observandissime.

Egy nap, úgymint tegnap, két egymással ellenkező levélvettem kegyelmednek; honnét vagyon, maga tudja; de Majtini uram személyére nézve talám nem kellene kegyelmeteknek ezeket az változásokat tenni; kinek személye dolgában toább mégis mit vár kegyelmetek a' fejedelemtől, azt sem értjük; hanem azt gondolhatjuk, mivel biztathatja kegyelmetek magamagát, a' fejedelem ő kegyelme is mi biztatást adhat kegyelmednek; de mindezek veszélyének öregbülését nézik kegyelmednek. Volt most is szolgálja ő kegyelmének a' fejedelemnek nálam, ki igen meghágtá volt követségének határát, mintegy ad partem való konkolyhintéssel, mindazonáltal a fejedelem tekintetiért és a szokott jórendtartásért is, mi ugyan békével viszszabocsátottuk, nem vagyunk idegenek az ő kegyelmével való tractától is, noha talám sokan másképen vélekednek ezaránt is, de tilalmazni az ő felsége gratiájának elvételétől, melyet ultro offeráltunk a városnak, ily veszedelmes állapotjában nem tartjuk keresztyénségnek; mégis jól meglássa azért kegyelmetek mit mivel s az mi böcstelenségünkkel ne tartóztassa toább Majtinit is ott; egyébaránt is minden nap nehezeden fog ezennel

az városbeliek dolga, a' szerént a' sok szegény népnek is be-
szorulása nem tudom mi gyönyörüsége azoknak is veszélyében
kegyelmednek. Nekem csak tegnap is jött az budai vezértül
levelem, s noha az elment vezér is azt írta vala, hogy az feje-
delem a' török segítséget az hét vármegyét Erdélyhez való
foglásával (*sic!*) kívánná tőlök és azért is támadott volna fel,
de a mostani is ugyanazont írja, hogy azon hét vármegyéknek
a' kik Erdélyhez tartoztak azelőtt is, visszafoglalására kívánná
a' segítséget a fejedelem tőle, hogy annyival inkább terjeszt-
hetné hatalmas török császár birodalmát, fenyegetvén avál is
a törököket ő kegyelme, hogy ha a' német nemzettől mi aka-
dékja esnék ő kegyelmének, ottan ő beléje kapnának az néme-
tek s ezek az ratiák, a' kikkel ő kegyelme az törököt maga
nemzete és mi ellenünk szorgalmazza, ki ha istenes-e és rendes
dolog-e, ítélje meg minden és ha az mi édes hazánknak meg-
maradását nézi-e ez; de úgy látom, haszontalan erről is beszél-
getnünk, a' ki szereti és keresi az veszedelmet, elszokott veszni
benne. Im érkezének Csáki László uram és Kéri János uram is
bizonyos számu német és magyar lovasokkal és gyalogokkal is,
jönnek többen is; ha ugyan úgy tetszik kegyelmeteknek, hogy
praedára vesse ezt a' szegény hazát és magát, ám meglátja;
sokat sopánkodom bizony most is rajta, mind azokon a kiket
látok, azokon is a kik bizonyosan ezennel következni fognak e'
szegény hazára; de isten nem vagyok, hogy akaratjokkal birjak
az embereknek; a mit szép atyai intéssel eddig megcseleked-
hettem, mindent megcselekedtem, kiről bizonyoságot tesznek min-
den actáim és leveleim; többel, úgytetszik, hivatalomra nézve
sem tartozom nekik; de azt itilem, hogy megfelel az kassai vá-
ros titulusának, hogy ők prudentes ac circumspecti; de ebben
hagyom irásomat. Isten kegyelmeddel. Ex castris Caesareis ad
Cassa positis, die 12. Junii Anno 1644.

(Egykoru másolata a kismartoni levéltárban. *Actorum Pa-
latini Liber Quartus.*)

Eperjes, Lócse, Bártfa, Szeben városoknak 13. Junii irt leveleknek mása.

Generosi, Nobiles, Prudentes ac Circumspecti, Amici nobis observandissimi.

Egynehány nappal ezelőtt irtunk vala kegyelmeteknek mely levelünket tudjuk nyilván, hogy elvette; választ vártunk, mind ez ideig reá s im ugyan nem felele sem jót sem gonoszat kegyelmetek, töletek nem érdemlett contemptusunkra. Azonban azt látjuk, hogy megvetvén kegyelmetek igaz koronás királyát s minket is, ő felsége után kegyelmes magistratusát, idegen fejedelemhez kötötte magát, a kinek semmi hittel való kötelessége soha sem volt kegyelmetekhez s annak bízik segedelméhez, a' ki maga is szükölködik segítség nélkül; sokat azért nem irunk, az állapot miben legyen, láthatjátok bántástok ő felségától soha semmiben nem volt, mindazáltal minden ok nélkül megvetvén az ő felsége hűségét, zavaros vizet kerestetek magatoknak; mely meglévén is, im kegyelmességét offerálja mind manifestumában s mind általunk ő felsége, ha redeal ad pristinam fidelitatem; válaszszon azért kegyelmetek a' kettő közül s mindjárt resolválja is magát, ha az-e jobb, hogy az ő felsége offerált kegyelmességéhez alkalmaztassa magát, vagy penig javait, feleségit, gyermekit és szabadságát kard alá vesse, valamely alkalmatlan ember tekintetiért, mert egyébaránt a fegyver ki vagyon vonyva. Ide értjük az kegyelmetek városában szorult nemességet és egyéb rendeket is. Isten kegyelmeddel Ex Castris Caesareis ad Cassoviam positus. 13. Junii 1644.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber Quartus.)

Az mostan Kassán levő nemességnek, birónak, firmendernek, tanácsoknak és az egész községnek 15. Junii irt levél mása.

Tinektek mostan Kassában levő nemességnek, birónak firmendernek, tanácsoknak és az egész községnek kicsintől fogvást nagyig akaránk tudtotokra adni, kiterjesztvén ezeket az

egész országra, sőt a' szomszéd országokra is. Hogy ma tizenharmad napja, a' miolta ide érkeztünk s azelőtt még annyi nappal beküldöttük hozzátok az ő felsége nagy vétetek után való gratiáját és manifestumát, irván magunk is és intvén a mellett benneteket; toább viszont magunk főmemberszolgáit bocsátottuk be ugyan intó levelünkkel és üzenetünkkel, azután is egynehány rendbeli levelünket küldöttük be közitekben; de mint a kövek mind eddig is csak egy legkisebb bötöt sem irtatok, sem izenetet nem tettetek, ő felségének is, az mi kegyelmes urunknak, koronás királyunknak, ilyen nagy monarchának megböcsülhetetlen contemptusával s az szerént hadainak és az mi személyünknek, úgymint legitimus magistratustoknak megvetésével, sőt szolgálkat contra jus gentium aretumban vették és most is ott tartjátok, ki mindenestől gonoszságból és rendes fejedelmeteknek megvetéséből vagyon, mert azt el nem lihetjük semmiképen felőletek, hogy ennyi ember, a mennyi Kasában vagyon nemesség és polgárság, szinte annyira rabul vette volna alájok magokat ezeknek az jövevényeknek, hogy ingyen csak ne is szólhattok. Toább azért mi benneteket nem intünk sem nem requirálunk, hanem im még két napot hagyunk, hogy ez alatt térjete meg kegyelmes uratokhoz, koronás királyotokhoz s vegyétek az ő felsége mostan mi általunk nyujtott kegyelmességét, hol (*értsd*: ha) nem, most mindjárt ő felségének, az mi kegyelmes urunknak, a szent koronának, az országnak és minden azokban levő statusoknak pártosinak és árulóinak declarálunk benneteket s ezután mi semminemő tractában nem is bocsátkozunk veletek, sőt tudjátok, hogy az fejedelemmel is felőletek nekünk semmi tractánk nem lehet s nem is leszen; mert a statusok dolgait, minekelülte megindultunk volna, tanquam mediator, mi azelőtt ő felségénél könyörgésünk által elvégeztük és az mint az manifestumban nyilván kitetszik, mindazoknak, az kik ő felségéhez redeálni kívának, mint amnistiájok megvagyon, s mind egyéb szabadságoknak mivoltát (*sic*!); noha úgy látjuk, hogy az mézről is mérget vonson a pók s ti érettetek, úgy hisszük, hogy a fejedelem sem kívánja magát maradékit veszedelemben hozni, nektek is, most mindjárt elmulván a két nap, jószágitoknak szóló és

egyéb örökségteknek eladásához fogunk s az hiveknek adjuk és ő felsége számára confiscáljuk s ám várjátok a segítséget azután attól, a kinek magának is volna szükség a segítségre s adná Isten, bár most volna itt a' kassai mezőn. Ezekben mi tisztúinkre nézve is protestálunk mind Isten s mind e' világ előtt, hogy semmi veszedelmeteknek okai nem kívánunk lenni; de ha az veszedelmet erővel vonjátok nyakatokban, isten előtt és magatok számadása leszen s ebben maradván a' keménységben, több admoníciókat minékünk ne is várjátok. Ezután jut eszetekben az mi ennyi rendbeli atyai intésünk, kit bizony a maradéktok is megsírat. Isten veletek. Mislókan 15. Junii Anno Domini 1644.

(Egykoru másolat a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber Quartus.)

Az eperjesi városnak és az ottvaló nemességnek 15. Junii irt levél mása.

Álmétkodással csudálkozunk rajta, hogy jó idején elvévén is kegyelmetek az ő felsége kegyelmes manifestumát és az mi reiterált atyai intésünket is s látván is ezt az ő felsége fegyverét és ezt az mi kegyelmetekhez való közel létünket is; mindazonáltal sem levelét, sem emberét hozzánk nem küldötte, mind ő felségének nagyméltóságának sérelmével smind hadainak s az mi böcsületűnknek is, kiért, bizonydolog, régen füstöt vetett volna mind háztája s mind jószága kegyelmeteknek, ha eddig is mi ezeket az hadakat nem tartóztattuk volna s nem tudom, mind micsoda veszedelmes állapot is találhatta volna kegyelmeteket. Mindazonáltal im mind eddig vára-koztunk, de ezt a pertinentiát és contumaciát s contemptust is tovább nem szenvedhetvén s látván, hogy magatoknak is utolsó veszedelme jön ki belőle, im mintegy ex superabundanti akaránk újjobban meginteniünk kegyelmeteket, hogy minden imide amoda való tétovázásnak és vára-kozásnak békét hagyván, siessen mindjárt mind az ott való ne-

messég avagy vármegye, s mind az város nevével bizonyos emberét hozzánk küldeni, a kik által declarálja egyáltaljában magát, ha akar-e az ő felsége hűségére redeálni és kegyelmességét is venni, avagy nem, kik hogy holnap itt is legyenek, meglássa kegyelmetek, mert egyébaránt mintegy erővel vonván az veszedelmet magára, ezennel kemény tüzet és fegyvert fog látni. Értjük azt is, hogy az fejedelem kegyelmeteket fenyegeti is, ha elhajlana tőle és rettentí az ő felsége hadainak keménységével is kegyelmeteket, e mellett két rendbeli biztatással is kegyelmeteket tartoztatja; egyik, hogy segítséget ad és veszen kegyelmeteknek, másik, hogy már tractát indított velünk és elvégezi a kegyelmetek dolgát is. A mi azért a fenyegetődzést illeti, itt az ő felsége fegyvere, a' ki hive akar ő felségének lenni, oltalma leszen s meg nem bántódhatik. Az ő felsége fegyvere is penig az ellenkezőket, nem az hiveket bántja, noha a' hadi állapotnak az ő mivoltát a' ki tudja, akadékok nélkül nem szokott lenni; de moderament találunk abban is s nem lehet azaránt való félelme is kegyelmednek. Az mi penig a segítség dolgát illeti, magának is kellene az fejedelemnek, ki megfogyatkozott a suecusokban, mint rosz végezésekben és minekünk is nemzetestől veszedelmünket néző dolgokban; megfogyatkozott a törökben is az ki az is az mi veszedelmünket nézte, megfogyatkozott maga felejében is, meg is unakozván az hadakozástól és eszében is vévén igyének alkalmatlanságát; de adná isten, mutatná ki magát jobban, kitetszenék igyének alkalmatlansága.

Az mi toábbá a tracta dolgát illeti, micsoda az a mit ő kegyelme maga dolgában tractálni akar azt nem tudjuk, mindazáltal meghalljuk és küldtünk is *salvus conductust* az ő kegyelme hozzánk küldendő követiért; de azt tudni kell kegyelmeteknek, hogy mi az ország dolgában való tractában semmiképen ő kegyelmével nem bocsátkozunk s nem is bocsátkozhatunk, mert azt én *tanquam mediator inter Regem et Regnicolas*, még minckelőtte megindultam volna az ő felsége hadaival, elvégeztem ő felségével és obtineáltam, hogy a hol a' fejedelemnek alkalmatlan cselekedetét declarálja ő felsége mostani indulatjában, látván, hogy fegyverével hajtotta az ország népét alája, egy nyilván

való declaratiót és assecuratiót adna ki, hogy valakik vagy egyképen vagy másképen is az regnicolák közül az erdélyi fejedelemhez hajlottak volna, megtérvén előbbeni hűségekre, nemcsak amnestiát adott ő felsége nekik, de minden szabadságokról, privilegiomokról és egyéb immunitásokról való assecuratiót is s így a' mit ultra már ő felsége megcselekedett, nem látjuk, micsuda tracta kivántatik ahoz, hanem csak annak az manifestumban való conditionak betöltése, hogy mi előttünk praesentálják magukat; itt is azért nem kegyelmeteket nézi a' fejedelem, hanem magát; mert a' mint mondám, kegyelmeteknek és az regnicoláknak minden renden levőknek elegendő securitások vagy on ezaránt, hanem az kegyelmetek vérével, kárvallásával, veszedelmével akarja maga sebet kötni. Az mint feljebb is iránk annakokáért, minden cunctatio nélkül ugyan holnap mindjárt küldtön-küldjön kegyelmetek ide s im. assecuratiót is küldtünk, a' ki mellett bizvást ide jöhet. Egyébaránt él az isten s protestálnnk is, hogy semminek okai nem akarunk lenni, tűz és veszedelem találja kegyelmeteket, kit nem másnak senkinek, hanem egyedül magának tulajdonitson.

Im úgy értjük azt is, hogy az pórokat is felfegyverkeztették némelyek s itt az ő felsége hadainak a zsákmányosiban kárt is tettek, holmi ifjú cselédnek torkokat megmetélvén, lovakat, marhájakat elhajtván, kik tegnapelőtt is veszedelmesen jártak volna, ha mi eleit nem vettük volna; de ugyan nem szűnék meg; kire nézve im ma is kimentek a' hadakban, vadászni fogják őket s féltjük veszedelemtől a szegény községet, kiknek, úgy értjük, puskaport onnat és holmi biztatásokat is küldtek az városokból, hogy azok is feltámadjanak az ő felsége hadaira, mely elég gonosz mind a' szegény községre s mind ő felségére és magokra nézve is. Viceispán uram azért irjon el mindenfelé, tegyen le minden ellenkezést a' pórság, mert nemcsak az szedik el, de a bogarat is leverik; ezeknek is ha mi veszedelmek lesznek, nem az ő felsége hadai, hanem fellázasztójok és biztatójok lesznek okai, a' ki nem használ nekik. Isten kegyelmetekkel. In Mislóka 15. Junii. Ao. 1644.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber Quartus.)

Az eperjesi városnak 17. Junii irt levél mása.

Generosi, Nobiles, Prudentes ac Circumspecti Domini,
Amici nobis observandissimi.

Tegnapelőtt irtunk kegyelmeteknek másodszor, azt kívánván és arra intvén, hogy mind az ott való nemesség s mind az város nevével tegnap estvére bizonyos követit küldje hozzánk, ha békével akar és kár nélkül maradni, kivel kegyelmeteknek, bizony dolog, egy órát sem kellett volna késni, mert im az armada általment az Hernád vizén, ott is az város mellé szállván s toább nem fogjuk tartóztathatni a' hadakat, hogy derék csatát ne bocsássanak arra kegyelmetek felé s féltvén utolsó veszedelemtől kegyelmeteket, im harmadszor is atyaiképen intjük, hogy mindjárt küldje el emberét előnkben, nam salvus conductust is küldöttünk ő kegyelmekért s bizvást eljöhetnek és csak értsük is küldünk eleikben, hadd legyen mennél hamarébb mivel elforditanunk őket kegyelmekekről, ha megérthetik, hogy kegyelmetek kész alkalmaztatni magát az ő felsége hűségéhez. Ne mondathassék az kegyelmetek felől, a' mit a próféta mond az Izrael fiainak, quare moriemini filii Israelis, Isten kegyelmekekkel. In Mislóka 17. Junii Anno Domini 1644.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban Actorum Palatini Liber. Quartus.)

Az eperjesi városnak irt levél mása. 17. Junii. *)

Az kegyelmetek levelünkre való választételét tegnap estve felé vettük. Ma azért tizenegyed napja, hogy itt vagyunk s első kegyelmeteknek irt requisitióknak és az ő felsége manifestumának megküldetésének még vagyon annyi napja, ha nem több; úgy tetszik, elég ideje volt kegyelmeteknek a gondolkodásra, kiválképen mivel sem ő felsége, a mi kegyelmes urunk, sem mi egyebet kegyelmekektől nem kívántunk, hanem hogy

*) E fölirat más kézzel van írva mint a szöveg.

előbbeni hűségére visszatérjen, a' kit kiterjesztett kézzel és örömmel is kellett volna kegyelmeteknek venni eddig is; félelme semmi nem is lehet; mert hogy mindazokat, kik egyképen vagy másképen ezekben az változásokban elhajlottak volna ő felségétől, kiadott manifestuma által az egész körösztvény világ előtt assecurálta ő felsége kegyelmesen, hogy redeáljanak ad *pristinam fidelitatem*, amnestiájok lévén és praesentálván mi előttünk magokat, mind szabadságokban, törvényekben és immunitásokban intacte megmaradnak; kinél, a' mint azelőtt is megirtuk, nyilvánban való kötést és assecuratiót ő felsége nem adhat s nem is adhatott, kiről mi tőlünk is testimonialisa és assecuratiója leszen kegyelmeteknek, praesentálván magát, cum demissa fidelitate, egyéb állapotjából is, hogy a' várost kártul megoltalmazhassuk, készek vagyunk kegyelmeteknek mind módokat s mind securitásokat adnonk. Ebben ne is hall(g)asson kegyelmetek másue, se penig a' kassaiak példáját előtte ne viselje; mert ezek az feles praesidiumnak bevitelével, vagy másnak csekély *consideratio*jára nézve többire rabokká tették magokat. Toább mi ezt a' dolgot nem is halaszthatjuk penig; mert itt mindent elélték az hadak, hanem im az Hernád(on) általszállunk még ma kegyelmetek felé, küldje oda hozzánk azért emberét kegyelmetek, az mi emberünkkel békével eljöhhetnek, egyébaránt ezeket az hadakat toább nem tartóztathatom s ha veszedelmes kártól óltalmazni kívánja kegyelmetek magát, siessen hozzánk küldeni, ne nézzen másra, sőt másoknak adjon jó példát; ebben mégis egyebet ne cselekedjék kegyelmetek, intjük toább is; hiszem eljövén emberi kegyelmednek, ha mi *difficultási* lesznek, igazításban vchetjük azokat is; ez jámbor szolgánktól, Soki Jánostól szóval is izentiünk kegyelmeteknek, higyeje el szavát és alkalmaztassa is magát, hogy ily rút és bolond veszedelmes karban, a' mint a kassaiak hozák magokat, városokat és maradékokat is, minden javoknak és szabadságoknak elvesztésének félelmével is ne hozza magát. Isten kegyelmekekkel. Ex Tehán 17. Junii. 1644.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban, *Actorum Palatini Liber Quartus.*)

Az sárosi viceispánnak 17. Junii irt levél mása.

Az kegyelmed 16. Eperjesről irt levelét tegnap későn este vettem, szegény hazánknak és nemzetünknek veszedelmes állapotját igen jól látom s az is hozott mind ide ezekkel a' hadakkal, hogy utolsó veszedelemben ne jusson; úgy vagyon azért, hogy mi kegyelmeteknek vármegyéstől irtunk, minthogy oly dolgok is vannak azon levelünkben, az melyek közönségesen nézik kegyelmeteket; de az mi az ő felsége hűségére való visszatérését illeti kegyelmeteknek, magányosan is meglehet; a' kik azért kegyelmed mellett vannak, nemes uraim, declarálják azok magokat; azont mévelik, azt hisszük a' többi is, ha el nem akarnak veszni; kegyelmeteket azért mi még is tisztünk szerént is intjük, hagyjon békét minden cunctatióinak és toább való halogatásnak, mert mi az hadakat toább nem tartoztathatjuk; hatalmas nagy kár és veszedelem találja kegyelmeteket; tudja kegyelmetek, kicsoda igaz fejedelme és koronás királya s tudja kegyelmes magistrátusát is s ha alkalmaztatja magát, nem fog akadéjja lehetni, holott az ő felsége manifestuma in genere szól mindazoknak, valakik vagy in Communi, vagy in particulari az ő felsége hűségére redeálnak; nem kell a' fejedelem hadaitól is tartani kegyelmeteknek, leszen arra is minékünk vigyázásunk-egyébaránt mi ugyan protestálunk is, hogyha mi véletlen veszedelem találja kegyelmeteket, senki magán kévül másra ne vessen. Isten kegyelmeddel. Ex Tehan 17, Junii Ao. 1644.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban. Actorum Palatini Liber Quartus.)

**Ad Civitatem Eperjesiensem et Ablegatos trium Civitatum
Lenchoviensis, Bartfensis et Cibiniensis.**

Postquam Civitatem Eperjesiensem ad fidelitatem Suae Majestatis, a qua desciverant, repetendam adhortati fuissemus, petiit hodiernum diem pro consultatione mutua, cum Ablegatis aliarum trium Civitatum, puta Lenchoviensis, Bartfensis et Cibiniensis in medio ipsorum convocandis, ut tandem commodius sese

resolvere quirent. Annuinus petitis, quamvis Armadam Suae Majestatis a proposito contra Civitatem suscepto difficulter detinimus saltem hodie, freti ea spe, ut habita mutua consultatione desideratam resolutionem vestrarum Dominationum de redivo suo in fidelitatem suae Majestatis Caesareae et Regiae Domini ipsorum naturalis, daturae sunt. Inaudivimus etiam dictam Civitatem Eperjesiensem causasse negotium religionis ex literis nostris fuisse exmissum, sed quid opus erat inserere, cum in eo generales Concessionem Suae Majestatis, privilegia et immunitates adsunt illaesa per suam Majestatem, hoc ipsum continet etiam benignum Manifestum Suae Majestatis, hucusque jam Dominacionibus Vestris notum et nos quoque parati sumus in eo Eperjesienses pariter ac reliquas Civitates assecurare autoritate nostra a praelibata Sacra Caesarea regiaeque Majestate nobis attributa. Quocirca Dominationes Vestras paterne adhortamur et serio monemus, ut a Civitate Cassoviensi nullo accepto exemplo, quam alioquin facti, nisi resipuerint et apud Suam Majestatem gratiam quaesiverint, poenitebit, a Principis Transilvaniae adhaesione recedentes, in Suae Majestatis fidelitatem redeant, eatenusque consultant inter sese ut autoritati et existimationi Suae Majestatis ex omni parte satisfiat, in eo se statim resolventes, neque enim diutius hodierna die Armadam Suae Majestatis detinere possumus. Protestamur vero, quod nisi se accommodaverint, neque nos, neque Armadam Suae Majestatis in causa fore, si quid adversi et periculi patientur. In reliquo Eadem benevalere desideramus. Datum in Castris Caesareis ad Somos positis die 19. Junii Anno 1644.

P. S. Ut vero securius convenire possint, jussimus recedere Exercitui Suae Majestatis, tam Germanico, quam Hungarico a Porta Civitatis.

(Egykorú másolat a kismartoni levéltárban Actorum Palatini Liber Quartus.)

Régi sirok a kassai dómban.

Felolvaasta a közgyűlésen: Myakovazky Viktor.

Egy régi építmény építési idejének meghatározása — rendszeren hiteles történeti okmányok — azaz dokumentumok, vagy az építmény stílje által történik.

Mertens volt az első archeologus, ki a középkor építészetének chronológiáját tudományos alapra helyezte, — meghatározván először is a különböző korszakok stíljét oly fenmaradt építmények segítségével, melyeknek maradványai egykorú leírásaikkal még jelenleg is meggyeznek. Nálunk hazánkban a három középkori építészeti stíl körülbelül összeesik történetünk három főkorszakával. Így a fél körives vagy a románépítészeti stíl Árpád-házi királyaink uralkodási korszakában, a XI-ik századtól a XIII-ik század végéig alkalmaztatott; a gót- vagy csucsives stíl, melynek egyik gyöngyét kassai dómunk képezi, a vegyes házakból származó királyaink alatt a XIV-ik század elejétől a XV-ik század végéig uralkodott s végre az ugynevezett renaissance stíl a mohácsi vész után a Habsburg-házból származó királyaink alatt divott.

A középkori három építészeti korszak ezen — mondhatni kényelmes, beosztása, bár hosszabb ideig helyesnek tartatott s laikusra nézve még most is irányadó lehet, de az archeologiai tudomány nagymérvű fejlődése s mai állása szerint az említett három építészeti korszak némi módosulást szenved, azaz határozottan és preczize határozatlik meg.

Így most már biztosan tudva van, hogy a Francziahonból Németországon át hozzánk átszármazott gót- vagy csucsives stíl alkalmazása az építészetben már a tatárjárás után a XIII-ik század felére bizton tehető. Ugyszintén az olaszthonból származó ugynevezett renaissance stíl már a XV-ik század második felében

Mátyás királyunk uralkodása idejében először lép fel hazánkban, tehát oly időben, midőn még Európa többi országaiban — Olasz-
hont kivéve — a renaissance új műirányának még nyoma sem
található fel. Valóban büszke lehet Magyarország, hogy a huma-
nizmus s a szellemi ébredés korszakának ezen stílje legelőször
hazánkban honosult meg

S itt figyelmeztetem önöket tisztelt uraim, egy, a városház
lépcsőházának falába befalazott, kiváló renaissance-kori emlé-
képtáblára, mely a hazai renaissance történetére nézve eminens és
kiváló fontossággal bír. Ezen emléktábla a kassai születésű
Szathmáry György, eleinte pécsi püspök, későbbben esztergomi
primás, kancellár és nagy műbarát emlékének van szentelve.
A belső részén Mátyás királyunk által adományozott czimere
diszlik, a legszebb renaissance stíli gyümölcsös koszorúval kö-
rítve, melynek motivumai Ghiberti florenczi híres diszkapuzatá-
nak remekkivitelű diszitményeire élénken emlékeztetnek. Nagy-
ban emeli ezen emléktábla műbecsét a bevésett 1497-ik évszám
is, mely által készitési éve pontosan van meghatározva. Valamint
a természet fejlődésében átmenet nélküli ugrás nincsen sehol,
így a művészet, nevezetesen az építészeti stílek is fokozatosan
fejlődve, bizonyos átmeneti formákat s motivumokat hoznak
létre, melyek az igazságot kereső buvárkodó műrégészre nézve
talán fontosabbak és érdekesebbek, mint a már egész pompájában
és szépségében kifejelett stíl műrészelei.

Az ember legmagasztosabb érzete, a vallás, volt minden-
kor a művészet egyik leghathatósabb ébresztője.

Nemcsak az ősvilág művelt népeinél, Egyiptomban és
Indiában, Assziriában és Palesztinában, Hellasban és Rómában,
a művészetek lelke a mithos, a műépítészet főtárgya a templom
volt; de a jelenkor népeinél is ugyanazon tüneményt látjuk:
mikép törekszenek művészetük egész tehetségével és fényével
a legméltóságosabban alakítani istentiszteleti épületeiket, hogy
általuk a hivek közönsége mintegy meghatva, magasztos érze-
lemre és hangulatra gerjedjen. S ezen körülmény oka annak a
jelenségnek, hogy az építészeti stílek különösen egyházi építmé-
nyeken fejlődtek ki leginkább, úgy látszik azonban, hogy a

renaissance stíl nem annyira egyházi, mint inkább profán és világi palotaszzerű építményeken érte el teljes fejlődését.

* * *

Ezeket előrebocsátva, térjünk át, tisztelt uraim, értekezésem tárgyához, t. i. a kassai domban legujabb időben talált két régi sirkőhöz, melyek egyike a dom építési idejét megközelítőleg, a másik pedig a dom egyik déli mellőkkápolnájának építési évét biztosan határozza meg.

Még a dom mostani újítása előtt feltűnt nekem egy a főpillér lépcsőzetén bevéssett és majuskula betűkből álló felirat, mely azonban akkor helyzeténél fogva nem volt egészen olvasható. De már akkor is gyanítottam, hogy ezen felíratos kőlap egy régi, még a dóm építése előtti korból származó sirkőnek a maradványa. Ezen föltevésemben csakugyan nem csalódtam, mert midőn ez idén a dóm belső pilléreit egészen lebontották, akkor napfényre kerültek azon régi, felette érdekes, sirkövek, melyek a dóm építésének idejére nézve fontos és megdönthetetlen adatokkal szolgálnak.

Dómunknak bontása alkalmával napfényre került még mintegy 45 felíratos és czimeres sirkőlap, mely emlékek jelenleg ideiglenesen az alsó glacin lévő szertárban vannak egy sorban szépen fölállítva, a melyek műtörténetünkre nézve kiváló fontossággal bírnak.

Az első sirkőlap feltűnő nyulánk alakja és az ábrázolás stilszerű egyszerűsége által magas korára utal. A lap kissé bemélyedett belső mezején egy leszelt élű, lilium végű kereszt áll, melynek alsó vége egy gót építészeti diszitményen nyugszik. A kereszt függelyes gerendájának mintegy közepén egy csucsives, czimerkép nélküli paizs dült helyzetben van alkalmazva. A sirkőlap szegélyén szép majuskula betűkből álló s következő tartalmu felirat olvasható:

HIC. EST. SEPVLTVS. ANDREAS. SE...IP
A. DO. M. CCC. LXX. QVARTO.

Sirkövünk tehát az 1374-ik évben eltemetett bizonyos Se...ip András emlékének van szentelve. Kár, hogy a sirkő széle épp azon a helyen van letörve, hol az elhunyt neve áll.

Ezen, valamint a többi sírköveken is előforduló keresztjel és czimerpaizs után ítélve, nem lehetetlen — sőt igen valószínű, hogy ezen siremlékek a XIII. és XIV-ik században Kassán is létezett Johannita lovagrend elhunyt tagjainak sírjait jelzik, Arra utal a Johannita kereszt, mint a hit és a paizs, mint az egyház védelmének jelképe.

Ezen feltevés mellett szól azonban azon történeti tény is, hogy már egy 1285-ik évből származó, jelenleg a kassai levéltárban őrzött okmány szerint a Szt. János rendnek — fratres hospitales Sti Johannis Jerosolymitani — Kassán nemcsak temploma, de kórházzal összekötött zárdája is volt.

Hogyan kerültek ezen Johannita emlékkövek a dóm pillérei alá, ez a következő kombinációból kiderül.

A kassai dóm mostani ujitása alkalmával egy kiváló történeti fontosságú felfedezés történt, ugyanis a dóm alatt egy régi templomnak sok századon át ismeretlenül lappangó alapfalai kerültek napfényre, mely alapzatok és műrészletek által a régi templom kiterjedése, alakja és stílje is pontosan állapítható meg.

Ezen nem csekély fontosságú felfedezés szerint tudjuk most, hogy a mostani kassai dóm helyén azelőtt egy egyhajós, polygonál zárású szentélyvel bíró, kisebb kiterjedésű és még kora gót stílű templom állott, mely szent Erzsébet tiszteletére szentelt első plébánia temploma vala Kassának. Ez tehát azon templom, melyről egy 1285-ik évből származó okmány már is tesz említést: *Conquestus est nobis Arnoldus Rector Ecclesiae Ste Elizabetha de Cassa . . .*

Ezen régi templom a XIV-ik század második felében tüzvész által elpusztulván, a mostani dóm építése Nagy Lajos királyunk uralkodása alatt vehette kezdetét, mely építés emlékére Nagy Lajos királyunk életnagyságú álló szobra diszité a dóm északi csúcsfalát. — A dóm építése alkalmával a régi elpusztult plébániatemplom sírköveit — egyéb más kőanyaggal együtt a mostani dómnál használták fel, s így juthatott ezen sírkőlap is a dóm főpillére alá, mintegy annak alaplapját képezve. Ugy de ezen emlékkő 1374-ik évből való, e szerint tehát bizonyos, hogy a kassai dóm már az 1374-iki év után épült, s hogy mikor, mely évben, azt megtudjuk a kassai dómnak

Henszlmann Imre nagyérdemű tudósunk által szerkesztett és valószínűleg még ez év folyamán a magyar tudományos akadémia kiadásában megjelenendő nagy monografiájából.

A másik emléklap majdnem egy egész századdal fiatalabb az előbbinél, szintén a kassai dóm ujitása alkalmával került napfényre és pedig a dóm déli oldalán épített, a kanonokok sekrestyéjének kövezete alatt.

Ezen minden egyszerűsége mellett is diszesnek mondható sirkőlap belső mezején, egy gót architektura alatt, egy czimerpaizon a régi építómesterek jegyéhez (Meisterzeichen) leginkább hasonló monogramm látható. A kő szegélyén csinos minuskula betűkből álló felirat így hangzik:

Hic iacet . famosus dns . Augustinus . Cromer
quond consul Cassoviensis et fundator huius
capelle . q obiit Anno . do . M . CCCC . LXXII.

Ezen sirkőlap tehát Cromer Ágoston kassai volt polgármester emlékének van szentelve, ki 1472-ik évben a kassai dóm egyik déli kápolnáját építette, mely kápolna boltzárkövén is Cromer említett monogramma szemlélhető. A Cromer család a tekintélyes kassai patricius családok közé tartozott: így a város XIV-dik századbéli adólajstromaiban a Cromer család már előfordul és még a XVII-ik században is virágzott.

Mindkét itt ösmertetett emlékkő kiváló fontossággal bír a dóm építési idejének meghatározása, mert míg az első a dóm építésének idejére nézve megközelítő dátumot szolgáltat, addig másik sirkövünk által nemcsak a déli kápolna építési idejével, de a kápolna építettségével is megismerkedünk, — kinek polgármesteri diszes állásával párosult nemes áldozatkészségének emlékét ezen emléklap századokon át oly méltóan fentartotta.

Ime, tisztelt uraim, saxa loquuntur, igen, a kövek beszélnek, biztos hirt adnak a letűnt századok eseményeiről s törekvéseiről, csak érteni kell ezen tiszteletreméltó emlékek beszédét, azért felejthetlen Ipolyink intő mondásával zárom be jelen értekezésemet:

«Őrizzük, gyűjtsük össze emlékeinket, nehogy végleg elveszzenek s ez által is üresebb legyen a múlt, szegényebb a jelen és kétésebb a jövő!»

Jegyzőkönyv

a felsőmagyarországi muzeum-egyletnek 1888. május

27-én tartott

K Ö Z G Y Ű L É S É R Ő L.

Elnök: Ng. Dessewffy Sándor apát-kanonok úr.

Jelen voltak: Mt. Bubics Zsigmond püspök úr; ng. Münster Tivadar polgármester; továbbá Antal Emil, Benedek Ferencz, Dragóner Béla, Erdődy János, Fluck Gusztáv, Fülöpp Károly, Gallik Géza, Gerhardt György, Görög Gyula, Hegedüs Lajos, dr. Hohenauer Ignác, Horváth Lajos, Istvánffy Pál, Kaplárcsik Mihály, Karsa Tamás, Korányi Károly, dr. Kosztka József, Kosztka Vincze, Loósz József, Maurer Rezső, Miskovszky Viktor, Nagy László, Nátafalussy Kornél, id. Novelly Sándor, Rélay Róbert, Roxer Vilmos, Schlatter Alfréd, Schmiedt Kálmán, Stöhr Antal, Szekeress Frigyes, Szikay Lipót, Timkó József, Werfer Károly és Willenrotter Henrik urak.

Tárgyszorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári és pénztárnoki jelentés. 3. A tisztikar leköszönése és új választások megejtése. 4. Indítványok. 5. Felolvasás.

1. Elnök úr ő nagysága üdvözölve a jelenlévőket, különösen pedig a püspök urat mint ismert kitűnő műbirát, már csak azért is, mert először van szerencsénk ő Méltóságát, mint egyleti alapítótagot körünkben tisztelhetni, tájékozással futólagos pillantást vet az egylet multjára, a felsőmagyarországi muzeum első kezdeteire. Három eszme vezette, — ugymond — az alapítókat.

A locál-patriotizmus, a történeti czél és a művészi, ipari érdek. Az első, mely mindig jogosult akkor, ha az ország egyetemes érdekeivel összeütközésben nincs, Kassa előnyeit akarta egygyel emelni; azon előnyöket, melyeket geographiai fekvésénél fogva Felső-Magyarországban különben is bír. A második a régi hazafias emlékek összegyűjtésével és a város körül érdemes jelesek arczképének pantheonszerű kiállítása által a nemes traditiók átplántálását czélozta, hogy szolgáljanak állandó buzditó például az örökösöknek. A harmadik pedig a vidék szunnyadó erőiben a művészi érzék felébresztését tartotta szem előtt.

Járványos betegség idejében, részint a püspöki lakban, részint a Klimkovics Béla lakásán tanácskoztak a bátor kezdeményezők. Szándékuk Budapesten először félremagyarázva, ellentállásra talált, de később a nemzeti muzeum igazgatója, Pulszky Ferencz úr a küldöttséget szívesen fogadta, s az ügynek az által tett megbecsülhetlen szolgálatot, hogy a nemzeti muzeum használaton kívül helyezett szekrényeit s állványait az alakuló felsőmagyarországi muzeumnak ajándékozta. Megvetették a muzeum alapját gyűjteményeik ajándékozásával a Klimkovics testvérek; tanácssal, munkával, közbenjárással elősegítették az ügyet L.óosz József, Miskovszky Viktor, gf. Zichy Rezső főispán, Maurer Rudolf, dr. Károly Gy. Hugó s különösen az öreg kora daczára is nagy buzgalmu Frölich egyleti első pénztárnok.

A lelkes kezdet után, a rohamos fejlődés ugyan megszűnt; de az Intézet, habár lassabban, évről-évre gyarapodott. Éppen azért nem osztja azok aggodalmát, a kik ezen ügyet szunnyadozni vélik: mert ez minden nagyobb vállalatnak, különösen pedig a Muzeumok alakításának, a mire éztizedek kívánatnak, közös sorsa. Kitartásra kéri tehát az egyleti tagokat annál inkább, mert a közgyűlést jelenlétével megtisztelő püspök úr szakismerete, irányadása és hathatós befolyása következtében ismét egy kedvezőbb korszak felderültét várhatjuk, miért is őt még egyszer a legmélyebb tisztelettel üdvözölve s neki minden jót kívánva, a közgyűlést megnyitottnak nyilváníja.

2. Stöhr Antal titkár felolvasta a következő titkári és pénztárnoki jelentést:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Sok esztendeje már, hogy e helyről jelentem azon eredményeket, melyekkel egyletté alakulásunk célját, Kassán, egy közművelődési Intézetnek, Muzeumnak létesítését, elérni iparkodunk. Még eddig minden évben, a kitűzött cél felé tett egy-egy biztos lépésről értesítettem a m. t. közgyűlést, s hasonló helyzetben vagyok ma is.

Szokott eljárásomnak megfelelőleg, a ránk nézve most már legfontosabbal kezdve, örömmel jelentem: hogy alaptókénk a múlt évben 835 frt 14 krral szaporodott. Ugy, hogy a tavaly kimutatott 6749 frt 94 kr. készpénzzel szemközt, jelenleg 7478 frt 33 krunk kamatozik és értékpapirban a régi 60 frt 20 francal szemközt, mai nap 166 frt 75 kr. és 20 franc áll. E szaporodásban 375 frt újabb alapítvány, a többi pedig megtakarított kamat, rendes bevétel és kisebb ajándék.

Alapítótagok lettek: Mt. Bubics Zsigmond püspök úr 100 frttal; Nagy András és neje 50—50 frttal; továbbá a Felsőmagyarországi Építkezési Társulat, Szabó Adolf erdőfelügyelő, Topscher Győző főmérnök, id. Halykó Mihály iparos, nagyváradi Stépán Vincze földbirtokos, Istvánffy Pál és dr. Károly Gy. Hugó prem. tanár urak 25—25 frttal.

Pártoló tagjaink sorába beiratkoztak a következő urak: dr. Rodiczky Jenő gazd. intézeti igazgató, Hudák Lajos ügyvéd, Hudák István iparos, Krusinszky János iparos, Snyir István posta-altiszt, Korponay Mihály megyei hivatalnok, Bélik Irén ügyvéd, Megay Adolf háztulajdonos, Pukács József iparos, Jakab Géza építész és Gregorovics Henrik joghallgató.

Gyűjteményeink szaporodását illetőleg szintén öröndetes eredményekről értesíthetem a m. t. közgyűlést. Darabszámunk 31.268-ról 31.848-ra emelkedett. Gyarapodásul esik tehát 580. A részletes kimutatást sajtó alatt levő kilenczedik Évkönyvünk számára tartva fel, itt csak azon jötevőknek neveit említem, a kik Intézetünket részint nagyobb értékű, részint hosszabb idő óta folyton ismétlődő adományokban részesítették. Ezek között első helyre teszem dr. Senka József orvos urat azért, mert nem elégedve meg azzal, hogy alapító tagunk, még görögor-

országi és egyiptomi utazásaiban is mindig gondolt reánk, mindig hozott Muzeumunknak valami érdekes és értékes ritkaságot, újabbán pedig 124 darab régi ezüst tallért, czin és réz érmet ajándékozott.

Mint eddig minden évben úgy a legközelebb lefolytban is nagybecsü küldeményekkel gazdagították Intézetünket: alapító-s tiszteletbeli tagunk: Csoma József devecseri földbirtokos úr; ugyancsak alapítótagunk s elnökünk Dessewffy Sándor apátkanonok úr; továbbá tiszteletbeli tagunk Rottauscher ny. tábornok és a Klimkovics testvérek.

A n. mélt. m. kir. hadügyminiszter úrtól egy megégett mitrailleuse alkatrészeit kaptuk ajándékba, melyeknek összeállítása és felszerelése, a muzeumi igazgatónak ma reggel vett értesítése szerint oly kitűnően sikerült, hogy a kész mitrailleuse, fegyvertárunknak most már valóságos díszét képezi.

A nagyméltóságú m. k. vallás- és közoktatási miniszter úr évi jelentését és a «Művészi Ipar» czimű folyóiratot, a vidéki muzeum-egyletek kiadványaikat s a helybeli szerkesztőségek lapjaik mult évi folyamát voltak szívesek megküldeni. Tiszteletbeli tagunk, Szilágyi Sándor egyetemi könyvtárnok úr pedig, Esterházy Miklós nádornak, Kassához, Eperjeshez s más felsőmagyarországi városokhoz 1644. május és junius havában írt levelei másolatával Évkönyvünk belbecsét emelte.

Bizonyosan a m. t. közgyűlés megegyezésével találkozik eljárásom, ha a nagylelkű ajándékozónak egyletünk nevében e helyen is köszönetet mondok.

Maurer Rezső pénztárnok urnak, a számvizsgálók jóváhagyó záradékával ellátott s rendelkezésemre bocsátott számadásából, mely a maga részletes teljességében Évkönyvünknek szintén egyik rovatát képezi, arról értesíthetem a m. t. közgyűlést, hogy a bevételek között, ajándék, tagsági- és beléptidj czimen szerepel összesen 410 frt 60 kr; felgyülemlett alapítványi díjak s egyéb megtakarításokul 2376 frt 83 kr; kamatul 91 frt 33 kr. A kiadások között, szolgafizetés, házbér, mesteremberek számlája czimen, olvasható összesen 444 frt 17 kr; s az 1887. nov. 13-án tartott választmányi gyűlés határozata szerint, ezentul külön kimutatás tárgyát képező alaptőke czimen kiirt 2000 frt.

Miknek összevetéséből a mult évi számla 434 frt 59 krnyi positiv egyenleggel záratott le.

Meggyőződhetik tehát ezek alapján a m. t. közgyűlés, hogy Intézetünk, a minimumra leszorított kiadásait, eddig nemcsak felakadás nélkül fizette, hanem tisztviselőink ingyenes szolgálata következtében, jelentékeny megtakarításokat is tett.

Gyűjteményünk egyes kiváló darabjával figyelmet ébresztettünk a távolban is. A mult év folyamán kaptuk a Budavár visszafoglalása 200 éves emlékének ünneplésére rendezett történelmi kiállítás bizottságától, részvételünkért, az ezennel felmutatott oklevelet. Jelenleg pedig a Roskovics Ignác által festett s Klimkovics Ferencz ajándékából bírt «Extra passio» című olajfestményünk, az országos magyar képzőművészeti társulat megkeresése folytán Bécsben van kiállítva.

A Klimkovics Béla kedves emlékü igazgatónk siremlékének ügyét is elintéztük. A 400 frtba került emlékkő még a mult őszt folytán felállított és Schmidt Lajos kőmetsző urnak a begyűlt 273 frt 90 kr. s ennek 36 frt 10 kr-ra menő kamatja, tehát összesen 310 frt, a folyó évi ápril 16-án kifizettetett; a hiányzó 90 frt törlesztését pedig az elhunyt özvegye vállalta magára.

Függő kérdésünket, az építkezés ügyét illetőleg, mély tisztelettel jelentem, hogy ez, a mult közgyűlés utasítása szerint válaszmányunknak a legfőbb gondját képezte. Két bizottsági és két válaszmányi ülésben foglalkoztunk vele, de a nélkül, hogy végleges megállapodásra juthattunk volna. Két gondolat körül csoportosultak a szavazatok. Az egyik, a város által már most jó eleve kijelölt és e célra minden körülmények között fentartott szabad téren, körülbelül 40000 frtba kerülő önálló épület emelése mellett nyilatkozott; s ezt egy újabb építési alap gyűjtésével, a többi között Timkó József úr indítványára a Felsőház a végből intézendő folyamodás útján is, hogy Intézetünket, az évi jótékonyági sorsjegyek nyereségének bizonyos hányadában részesíteni kegyeskedjék, — továbbá a jelenlegi helyiségek bérösszegének kölcsöntörlesztésül való felhasználásával vélte elérhetőnek. A másik, számba véve azt, hogy e terv csak a távol jövőben valósítható meg, táraink

tulomottsége, fejlődésünk felakadása, egyszerűen az égető szükségétől sarkalva, azon kényszerhelyzetben látta az együletet, hogy főpártfogónk Kassa sz. kir. városánál, az 1885-ik év április 12-én tartott közgyűlésünk alázatos folyamodásának revisióját, s az egész Arany Csillag épület haszonélvezetének kegyes átengedésével a főutcára néző második emeletnek, Intézetünk és az állandó iparkiallítás céljához mért tölépíthetőségét, kérelmezze.

Méltóztassék a m. t. közgyűlésnek e két nézet közül valamelyik mellett határozott állást foglalni, s azt jövőben tántoríthatlanul szemmel tartandó cél gyanánt, egyszer mindenkorra kijelölni.

Ezekkel, hogyha még alapítótagjaink közül Kéler József, Nagy András, pártolónk sorából pedig Magyarváry Endre, Matyasovszky Ágoston s Rottenberg Mór Noë elhunytát részvevő emlékeztetőbe idézem, jelentésemnek végére jutottam.

Egyletté alakulásunk célja, amint bevezető szavaimban is említettem az volt, hogy Kassát egy közművelődési Intézettel gazdagítsuk. Köztudomású dolog, hogy a ki csekély eszközökkel nagy ügyek keresztülvitelére vállalkozik, annak, mentül fogyatékosabbak az eszközei, annál nagyobb akarattal kell bírnia. A mi együletünkben meg volt s meg van az akarat, mert hiszen főcélunkat, — bátran kimondhatjuk, — már jelenleg is elértük. Gyűjteményünk olyan, hogy az, ha egyetlen tárggyal sem szaporodik többé, Magyarországon mégis igen sokáig számottevő vidéki Muzeum lesz. Éppen azért együletünk eddigi főcélja, a tárggyűjtés, háttérbe vonul ezentul ama gondolat mellett, hogy a meglevőt biztosítsuk, állandósítsuk.

Kérem a m. t. közgyűlés tagjait, méltóztassanak magán és nyilvános érintkezéseikben odahatni, minden lehető elkövetni, hogy ezen önzetlen közös vágyunkat, törekvésünket mentül hamarább siker koronázza.

E jelentés egyhangulag tudomásul vétetvén, a muzeum-építés iránt benne felállított határozati alternatíva rövid eszmecserét provokált.

Első sorban mt. Bubics Zsigmond püspök úr adott, megnyerő, nyájas modorával véleményének, eszmékben gazdag kifejezést. Muzeumunkat, személyes tapasztalata, meggyőződése

alapján, műkincsekben való gazdagságára nézve, a vidékiek között legelsőnek tartja. Azt is tudja, hogy nézik nagyon sokan de hasznát nem veszik. Rendezni kell mentül hamarabb, hogy rendeltetésének megfelelő, méltó hatása legyen. A túltömöttség miatt okvetetlenül építünk, az ki van mondva s ez rövid idő alatt el is lesz döntve. Arra figyelmeztet azonban, hogy a város tulajdonát képező jelenlegi ház utcai frontjának kiépítése kevés, az egész udvaron körül huzott második emelet pedig annyiba kerülne, hogy azért egy önálló saját épületet is emelhetünk. Nem szeretné, hogy a műveltség mindig szolgálatban legyen. A művészetnek, iparnak saját otthon kell. Ha a külföld tud építeni, Kassa város intelligenciája nem tudna áldozatot hozni? Mert hogy Kassának van intelligenciája, mutatja az, hogy Muzeuma van. Ne sáfárkodjunk akkor, ha építünk. Tanulják az utódok tőlünk a hazát szeretni. Teremtsünk a Muzeumnak otthont, melybe sétálás közben is betérhet akárki. Éppen azért először is az alkalmas helylyel kell tisztába jönni. Minden esetre az önálló épület eszméje mellett nyilatkozik, melynek költségeihez a tehetsége szerinti hozzájárulást megígéri, eddigi 100 frtos alapítványát, minden évben megújítja, s műkincseit egyelőre saját használatában tartva, majdan a felsőmagyarországi Muzeumnak adományozza.

Ezen, szünni nem akaró éljenzéssel, köszönettel fogadott lelkes szavak után Timkó József városi tanácsos kelt fel, s örömet fejezve ki az iránt, hogy ő méltósága a kérdésben ugyanazt az álláspontot foglalta el, melyre ő már eddig is helyezkedett, most már egy lépéssel tovább megy, s czennel indítványozza: hogy mondja ki a közgyűlés az «Arany Csillag»-ban való építés végleges elejtését és az önálló Muzeum-épület ügyének tovább fejlesztésére bővítse ki a már egyszer ez ügyben kiküldött bizottságot.

Dr. Hohenauer Ignác urnak ugyanczen értelemben törént felszólalása után, ez indítvány egyhangulag elfogadtatott s az eddigi bizottság: Deil Jenő, Klimkovics Gábor, Kemény Géza, Maurer Rezső, Répászky Mihály, Stöhr Antal és Timkó József, — Dessewffy Sándor elnök, Münster Tivadar polgár-

mester, dr. Hohenauer Ignác, Korányi Károly, Hegedüs Lajos és Roxer Vilmos urakkal bővítettett ki.

3. Elnök úr ő nagysága az összes tisztikar nevében leköszönvén, Loósz József indítványára mindenekelőtt mt. Bubics Zsigmond püspök urat, a díszelnökség elfogadására kérte fel a közgyűlés, s ő méltósága a felhangzó éljenek között foglalva el díszelnöki székét, a régi tisztikar, a következő három évről megválasztott. A régi választmány pedig: Bukuresti János, Fábíán János, Koós Pál, Kozora Vincze, Myskovszky Viktor és dr. Rodiczky Jenő urakkal egészítettett ki.

Ezek után Roxer Vilmos úr mondott püspök úr ő méltóságának nemes elhatározásáért, rövid de meleg szavakban köszönetet.

4. A f. évi május hó 26-án tartott választmányi gyűlés indítványára tiszteletbeli tagokul választottak: Berzeviczy Albert államtitkár, Szalay Imre kultuszminiszteri osztálytanácsos, dr. Senka József és dr. Schwarz Ignác orvos urak.

5. Myskovszky Viktor urnak a kassai dóm fundamentumaiban talált sirkövekről tartott, nagy figyelemmel hallgatott s az elnök kérésére az évkönyv számára átengedett jeles felolvasása után a közgyűlés véget ért.

Kelt mint fent.

Jegyzette:

Stöhr Antal.

A felsőmagyarhoni Múzeum 1887. évi pénztári számlája.

Tartozik.

Követel.

1887.				1887.			
Jan. 1.	Egyenleg 1886. évről . . .	2376	83	Decz. 31.	Szolgafizetésért	165	—
Decz. 31.	Befolyt tagságdíj	363	—	»	Fizetett házbérért	100	—
»	» ajándékért	21	—	»	Irodai munkákért	10	—
»	» belépti díjért	26	60	»	Asztalos számláért	23	—
»	» kamatért	91	33	»	Nyomdai »	55	25
				»	Könyvkötő számláért	19	—
				»	Vegyesszerelési száml.	48	42
				»	Vegyesszerelési költségekért	23	50
				»	Az alaptőkéhez csatoltatott	2000	—
				»	Kész pénzkészlet mint egy.	434	59
1888.		2878	76			2878	76
Jan. 1.	Egyenleg 1887. évről	434	59				

Kassa, 1888. január 1.

Maurer Rezső,
pénztárnok.

Jelen számadás tételről-tételre átvizsgáltatván, az mindenben helyesnek találtatott.

Kassán, 1888. év május hó 23-án.

Horváth Lajos,

Maurer Adolf,

Mocsáry József.

A felsőmagyarországi Muzzeum alaptőkéje.

Készpénzben:

Az 1877-iki királylátogatás alkalmával, a mu- zeumnak juttatott kegyadomány	300 frt — kr.
Az alapítótagoktól bevett összeg	5490 » 28 »
Az egylet alapítványa (tőkésített kamatokból)	1688 » 05 »
Összesen:	<u>7478 frt 33 kr.</u>

Ebből kamatozik:

A kassai Népbank 5399. sz. könyvében	2362 frt 03 kr.
» Hitelbank 1592. sz. könyvében	1930 » 59 »
» Pennybank { 75. sz. könyvében	1743 » 04 »
» { 668. sz. könyvében	144 » 41 »
» { 1068. sz. könyvében	<u>1298 » 26 »</u>
Összesen:	7478 frt 33 kr.

Értékpapírban van:

Egy drb. kassai népbanki részvény, névértéke	60 frt — kr.
» » Magy. Jelzálog-Hitelbank Nyeremény- Kötvény Serie 2192 Nr. 088, vásárlási ára	106 » 75 »
Két drb. Milano városi sorsjegy. Serie 5896 Nr. 46 és Serie 1721 Nr. 13. Együttes névértékük	20 franc.

**Az összes alaptőke tehát 7478 frt 33 kr. készpénz;
166 frt 75 kr. és 20 franc értékpapír.**

Kimutatás

azon ajándéktárgyakról, melyekkel a felsőmagyarországi muzeum gyűjteményei az 1887. évben gyarapodtak.

I. Régiségtár :

a) *Kőtárgyak.*

Egy régi majolika csésze ; adom. Szekerák Vincze kereskedő Székesfehérvárott. — Egy régi kőtányér a régi prágai gyárból ; adom. Weber-Hellner Eleonora úrnő Eperjesen. — 2 db. kőkorszakból való óriási fazékcserép, találtattak két méter mélységben tűzhely-maradványokkal együtt a prépostság tokaji szőlőjében pinczeásásakor 1887 ; adom. a ft. jászói prépostság. — 1 kőkalapácsstöredék, 2 kővéső, 5 bögre, mely tárgyak a tiszafüredi ásások alkalmával találtattak ; adom. Ngs. és ft. Dessewffy Sándor apátkanonok úr Kassán. — 1 római sirkő a dévai környéken felásott Ilosvai castrumból. — Összesen 13 db.

b) *Rézművek.*

Egy régi érdekes sárgarézfokos ; adom. Puky István megyei hivatalnok úr Kassán. — Egy régi, szép szerkezetű rézből készült napóra ; adom. Demeter Alajos m. k. nyug. kataszteri felügyelő úr. — Egy veresrézből készült, XIII. századból való román stylú oroszlánfej, egy, mult századból való vörösrézphár ; adom. Dr. Schwartz Tivadar úr. — Összesen 4 drb.

c) *Vasművek.*

Két pár nagyon eredeti régi vaspánt és egy vasméter, melylyel régente a hordók belsejét mérték ; adom. Reisz Nándor lakatosmester úr Kassán. — Összesen 3 drb.

d) *Fegyverek.*

Két darab régi kapszlipisztoly; adom. Strache Antal m. k. dohánygyári igazgató úr Kassán. — 2 régi kapszlipisztoly; adom. Weinstein Armin, — egy mitrailleur vagyis inkább az égés után megmaradt vas és aczélrészek, melyekhez a farészek készítettettek; adom. a nagyméltóságú m. k. honvédmíniszterium. Összesen 5 darab.

e) *Szövött és himzett munkák.*

Egy orosz katonai övbojt az 1849. magyar szabadságharcból; adom. Reitzner Bodog kőfaragómester úr Kassán. — Összesen 1 db.

f) *Üvegtárgyak.*

Egy négyszögletes boros üveg 1787-ből adom. Schmotzer Illés felsőmetzenzéfi jegyző. — Összesen 1 db.

g) *Agyagművek.*

Több agyagedénytöredék, 1 orsó, 1 súly égetett agyagból, e tárgyakat a tiszafüredi ásatás alkalmával találták; adom. Ngs. és ft. Dessewffy Sándor apátkanonok úr Kassán. — 2 agyagedény, melyet Pazdics helységben ástak ki; adom. Naményi Nándor elemi tanuló. — Összesen 4 db.

h) *Kisművészeti tárgyak.*

Egy fűből készült indiai karperecz; adom. Reichel Imre kereskedő úr Kassán. — 2 agyagedény, melyet Pazdics helységben ástak ki; adom. Klimkovics testvérek. — Összesen 2 db.

i) *Czinnművek.*

Két cinkorsó, az egyik 1748-ból, a másik ismeretlen korból való, a metzenzéfi kovács- és lakatos-czéh egykori edényei valának; adom. Pauspertl N. orvos úr Alsó-Meczenzéken. — Összesen 2 db.

k) *Különfélék.*

Egy keleti fatok, melyet valaha gyökérreszelőnek használtak; adom. Dr. Hányi Viktor m. kir. alügyész úr. — 1 chinai nőláb mintája, 1 pár férficzipő (szandal) Java szigetéről, 1 pár chinai férficzipő, 1 doboz chinai fogpor, 1 csomag chinai orvosság, 1 üveg chinai homöopathicus pilula; adom. Reichel Imre kereskedő úr a föld körül tett utazásából. — 1 db. Klimkovics Béla által festett czéltábla élczes képpel és felirattal; adom. Schalkház Lipót úr Kassán. — Egy régi fagot; adom. Pausperl N. orvos úr Alsó-Metzenzéken. — Egy pecsétlenyomat, egy régi delejtű s egy rezgő tű; adom. Lenner Gyula prem. tanár. — Összesen 12.

II. Pénz- és éremgyűjtemény.

Egy arany érem, melyet a pécsi országos dalárda hangversenyen nyert, és egy ezüst érem, melyet a miskolci hangversenyen nyert, 1 rézérem emlékül a pécsi dalárda 25 évi fenállásának ünnepélyéről; adom. a kassai dalárdaegylet. — Egy kis régi ezüstpénz II. Rudolf idejéből; adom. Dr. Hányi Viktor m. k. alügyész úr. — 4 db. ezüstpénz I. Lipót idejéből; adom. Kraft Károly cs. k. kataszteri élelmezési tisztviselő úr. — 2 db. kis ezüst és 2 régi rézpénz; adom. ft. Liszkay Nándor abauj-szántói plebános úr. — 18 db. régi kis ezüst és 6 régi rézpénz; adom. ft. Kosztka Vincze pr. r. gymn. tanár úr Kassán. — Mltgs. Ormos Zsigmond temesvári főispán 70. születésnapjára veretett ezüst emlékérem; adom. Mltgs. Ormos Zsigmond úr. — 1 török rézpénz, 1 db. 1 kros 1812-ből; adom. N. N. papnövendék úr. — 7 db. chinai pénz bronz- és veresrézből, egy golyóalakú ezüstpénz, nagyon érdekes; adom. Horák József aranyműves úr Kassán. — 7 db. régi braziliai és portugall, 45 db. osztrák-magyar, 2 orosz, 1 török, 1 amerikai rézpénz, 1 játékpénz, 1 érem, 1 db. 1865. országgyűlésmegnyitási érem, 1 db. 1864. évi katonaelem; adom. Schalkház Lipót úr. — 1 kis ezüstpénz I. Lipóttól; adom. Munk Adolf úr. — 1 db. régi római kis ezüstpénz adom. Asztalos B. úr. — Bék János III. o. gymn. tan. által adott Mária-Terézia réz-

péNZ 1762-ből, Wolzasek Mihály III. o. gymn. t. 1 római rézpéNZ, Pap Elemér III. o. t. 1 db. Mária-Terézia, 1 db. angol Victoria és 1 román rézpéNZ, 1 ezüst XV-ös 1690-ből, 1 római kis ez. péNZ, 2 osztr. rézpéNZ. 3 rézpéNZ, Bárosy József IV. o. t. 3 osztr. rézpéNZ, több tanulótól 1 ez. 6 kros 1795, egy osztrák és 1 magyar 6 kros 1849, 1 németországi nikel 10 filléres, 1 tatárpéNZ IV. Béla magyar király idejéből, 9 db. régi osztrák-magyar rézpéNZ, 1 kis bajor rézpéNZ, 3 porosz rézpéNZ, 1 olasz rézpéNZ I. Napoleontól, 1 sicíliai rézpéNZ IV. Ferdinándtól, 1 dán rézpéNZ VIII. Keresztélytól, 3 régi római rézpéNZ, egy czin-emplékérem Jungmann József 100 éves születésnapja emlékére, egy 1885. évi magy. országos kiállítási bizottsági jelvény — ezen a gymnasiumi tanulóktól összegyűjtött pénzt és érmekeket adományozta Klimkovics Ferencz tanár úr Budapesten. — 1 öt és egy tíz frtos magyar bankó 1848/9-ből, 1 pengő kros Rozsnyóról, egy 3 pengő kros Jolsva városa 1849-ből, Koburg herczeg edelényi gyárából egy papirbárca a herczegi czimerral, egy tréfás bankjegy 100 tallérról; adom. Cselényi Béla v. s. levéltáros úr Kassán. — 3 kis ezüstpéNZ III. Zsigmond lengyel király idejéből; adom. Frindt Jakab kereskedő úr Szepsiben. — 8 db. 1848/9-es magyar bankjegy; adom. Demeter Alajos m. k. nyug. kataszt. felügyelő úr. — 2 kis ezüstpéNZ, 1 db. 10 frtos 1848/9-es magyar bankjegy; adom. Pausperl N. orvos úr Alsó-Metzenzéfén. — 1 db. 100 frtos osztrák fekete bankjegy 1811-ből; adom. Fülöpp Dezsó úr. — 1 Salzburgi kis XV kros és egy kis ezüst péNZ a reformatio idejéből; adom. Kesztnér Antal úr. — 3 kis ezüst és 8 régi rézpéNZ, 6 db. 1848/9-es magyar bankjegy; adom. Huszka Géza úr. — 3 db. régi rézpéNZ; adom. Goldberger Adolf reáliskolai tanuló. — II. Lajos idejéből 1525-ből való aranypéNZ, melynek megszerzésére adtak: Kovács Árpád 1 frtot, dalárda tagok 60 krt, Lángh Nándor, Maurer Gusztáv, Koncz György és Tóth János korcsmáros 40 krt, Puky István 30 krt, Máriaassy Árpád, Szilcz Béla, Klimkovics Elemér, Klimkovics Gábor, Hegedüs István, Bogoly Antal, Reisz Nándor, Paraicz Ödön, Demeter Alajos, Bellon Sándor és Bodnár Ernő 20—20 krt Bodnár Ferencz, Grach Gyula, Kuszka Vilmos és Gedeon János

10—10 krt, összesen 6 frt o. é. — 1 drb. 1763. évi Mária-Terézia idejéből való rézpénz; adom. tiszt. Kurimszky János k. e. papnövendék úr. — 83 db. réz s ezüst pénz és emlékérem; adom. Lenner Gyula prem. tanár. — 1 db. rézérem, melyet Pulszky Ferencz 50 éves írói jubileuma alkalmából az orsz. régészeti társulat adott ki 1884-ben, 1 db. huszas nagyságú régi ezüstpénz Hyeronymus érsekprimástól 1775-ből; adom. Holub Károly kereskedő úr Kassán. — Két db. I. Ferencz osztrák császár 1824—28., 3 db 1 frtos I. Ferencz József m. kir. idejéből, 1868 és 74., 2 db. II. Ferdinánd m. kir. idejéből 1624—26., 4 db. Lipót tiroli gróf 1620—21., Lipót 1632., Ferdinand Károly 1654., 2 db. a salzburgi püspökségtől 1625., Ferencz Antal 1709., 1 db. IV. Károly spanyol király 1799., 2 db. bajor Károly Lajos 1662 és II. Miksa király 1863., 1 db. szász Ágoston 1563., Belgium 1621., 1 db. Frigyes Ágoston szász király 1849., 2 db. Frigyes porosz király 1770., Vilmos király 1867., Gr. Mannsfeld György tallér 1614., Braunsveig, Lünneburg Ernst Ágoston püspök 1691., 1 db. anhalti Károly Vilmos 1674., 1 db. orosz rubel I. Sándor czár idejéből 1809., 1 db. féltalléros és 1 db. kisebb talléros János monforti gróftól 1675., 3 db. ismeretlen tallér, 1 db. magyar XV-ös Mária-Terézia idejéből 1743., 1 db. XV-ös Lothár-Ferencz római császártól 1748., I. Lipót 1662, 1 db. Károly József 1663., olmtüzi püspökök, 2 db. János Frigyes brandenburgi őrgróf 1676—78., 1 db. Frigyes és III. Frigyes porosz király 1764 és 1802., 1 db. XV. Krisztinián siléziai herczeg 1663., 1 db. János-Kázmér lengyel 1668., 1 db. Frigyes gróf XV-ös pénze 1676-ból, 11 db. régi római pénz. Ezüstermek: IV. Ferdinánd és Karolina magy. kir. pár emlékére 1790., II. József és Mária-Terézia emlékére 1780., 5 db. I. Lajos bajor király különféle ünnepélyre vonatkozó emlékérmé pénzértékben. 1828,—38,—44,—45,—48., 1 db. Victória angol királynő az 1862. london nagy világkiállítás emlékére, 1 db. kisebb 1854, 1 db. a török-szentmiklósi gazdasági kiállítás emlékére 1859., 1 db. az egrí káptalan a nagytemplom beszentelése emlékére 1837., 1 db. a 13 aradi vértanu 25 évi gyászos emlékére 1874., 1 db. József főherczeg a jászok és kúnok felszázados grófja és birája 1845.,

1 db. III. Napoleon által veretett ezüstérem, 1862 és 63-i mexikói hadjárat emlékére, 1 db. kis ezüstérem Gr. Eszterházy Imre Magyarország primásának 50 éves papi jubileuma emlékére 1738. 1 db. gr. Teleky László elhalálózása alkalmából kis ezüst emlékérem 1861-ből. 1 db. I. Ferencz nejének Karola-Augusztá királynőnek koronázási kis ezüst emlékérmé 1825-ből, 1 db. Mária-Terézia mágy. kir. koronázási kis ezüst emlékérmé 1792., 2 db. ezüst érem, mely még nincs determinálva. — Czinérmek: 1 db. a magyar orvosok és természetvizsgálók fiucei XIV-ik gyűlése emlékére 1869. 1 db. angol világkiállítás-érem 1862. 1 db. Weinzenz-Priesnitz érem 1874-ből, 1 db. Sir Isambart Marc. Brunnelli emlékérem 1842-ből. Összesen 124 db; adom. Dr. Senka József orvos úr Kassán. — Összeg 405 darab.

III. Könyv- és okmánytár.

A »Felvidéki Közlöny«, »Kassai Szemle«, »Pannonia« 1886. és 1887. évi kiadásai elhelyezés végett az illető lapszerkesztőségek, valamint a Vurm Vilmos által kiadott képes lap 1887. évi füzetei, »A magyarországi néptanítók gyűlésének« II. és III. kötete, »Satiren v. Gottlieb Vilhelm Rabeners« 1772-ből, »Zueignungsschrift des Chinesischen Uebersetzers an den Kaiser Tai-Tsu«, adom. Fabinyi Gyula polg. iskolai tanár úr Kassán. — IV. kötet a nagykárolyi gr. Károlyi család oklevéltárából. 1 füzet »Jelentés a Phylloxeraügy állásáról 1884—86«, adom. a földmivelés- ipar- s kereskedelmi miniszterium. — 9 röpirat; adom. dr. Thallóczy Lajos úr. — 1 kötet »Révay Miklós élete III. k. Drezdán, írta Halász Mihály 1884«, 1 kötet »Mezei és házigazdaság-irat Schirklhuber Mórictól 1847«, adom. ft. Csaplár Benedek úr. — 1 füzet »Jelentés a közoktatás állapotról 1886.« 1 kötet »Művészeti ipar«, adom. nagyműtságu vallás- s közokt. miniszterium. — 2 köt. »Archeologiai közlemények« XIV—XV; adom. a magy. tud. akadémia. — A »Régészeti és Embertani társulat« évkönyvei 1879—1885. — 1 kötet »Appendicula ad numos Augustorum et Caesarum ab urbibus graece loquentibus etc. Viennae 1734«, adom. Turner Ferencz orvos úr Ungvárott. — 1 »Értesítő 1886/7« a kassai főreálisko-

lától. — A kassai előkészítő és rendes tanfolyamú ipariskolának II. Értesítője. — Egy német szövegű nagy evangéliumos könyv; adom. Ngs. és ft. Dessewffy Sándor apátkanonok úr Kassán. — 2 db. régi zsidóokmány, mely a S. A. Ujhelyben épült zsidótemplom régi alapzatában találtatott; adom. Horovitz Károly úr Kassán. — 1 füzet »Évi jelentés a törvényhatóság működéséről és a város vagyónállapotáról«; adom. szerzője: Münster Tivadar Kassa sz. k. város polgármestere — egy régi német praedicatio könyv 1668-ból; adom. Kovács Sándor hittanhallgató úr Kassán. — 1 füzet »Articuli diaetales principatus Transilvaniae« 1744-ből és 1 db. Armális másolat; adom. ft. Szentkirályi Zsigm. prem. r. gym. tanár. — 1 db régi könyv, Cicero műve; adom. Dr. Schwartz Tivadar úr. — 1 db. Armális másolat 1668. adom. ng. Bernolák Józsefné úrhölgy. — Cs. k. czéhbeli rendszabályok okmánya, mely valaha Göncz város timár- és szűcsmester-czéhé volt, az okmány 1821-ből való; adom. Takács László timármester Gönczről. — 2 régi könyv »Gazette nationale ou le moniteur universel« 1808-ból, 21 db. »Allgemeine Zeitung« 1824,—36,—37,—41,—45,—47. évből, 9 »Winner Zeitung« 184^{8/9}. érdekes cikkekkel; adom. Mihalszky István úr. — Egy régi könyv »Multiplications-Tafel zur Berechnung des Flächeninhaltes bei der Catastrals-Vermessung 1822.« egy földábra: Bács-Bodrogmegye 1825, Nagy András hit. ügyvéd úr hagyatéka. — 2 régi könyv, melyeknek czime: »Epitome Dialectica Joh. Conradi Dannhaveri dr. et prof. pub. 1646.« és Compendium Metaphysicae Joannes Weissen insennaco turingi 1674.«; adom. Rélay Róbert ügyvéd úr. — Összesen 80 darab.

IV. Kép- és szobortár.

Egy chinai Budhistakép, 1 új guineai fabálvány, 1 chinai kézi festmény rizspapiron; adom. Reichel Imre kereskedő úr földkörüli utjából. — 1 tanulmány-arczkép, olajfestmény, mely egy Kassán élt rokkant katonát ábrázol; adom. Kassai Nándor rajztanár A.-Lendván, 2 gypsöntvény: Lotz Károly és Mészöly Géza festőművészek és tanárok mellszobrai adománya és saját műve Strobel Alajos budap. szobrász és tanárnak. — Kossuth

Lajos arczképe könyomatban 1848-ból; adományozta: Koncz György úr. — Több drb. réz-, fa- és aczélmetszetű kép, továbbá boldogult Klimkovics Bélának munkáiból egy aquarell festmény, mintakép, egy angyal magyar koronával, két sikerült tollrajz: egy magyar kulacscsal kezében és egy leányt megcsókolni akaró honvéd; adom. Klimkovics testvérek. — Összesen: 10 darab.

V. Természetrাজi gyűjtemény.

Egy db. petrificált balzsamfa »Nicola egyptica«, mely fa régen kihalt. Kairó mellett a Gebel Chaschab dombon a homokban találta, s a f. m. orsz. muzeumnak adományozta: Cortez F. Arthur mérnök úr. — Egy ametiszt kristály; adom. dr. Hányi Viktor m. k. alügyész úr. — 1 gyökér (arab fogtisztító), 3 db. újföldi harasztfű; adom. Reichel Imre kereskedő úr. — Egy agancstörödék (cervus megaceros), egy kisebb agancstörödék (cervus capraeolus), egy lábszár csonttörödék (bos bubalus); adom. a jászói prépostság. — 3 db. meg nem határozható fahéjtörödék, találtatott Dobszán egy halom felásása alkalmával, 3 m. mélységben 1869., adom. Cseh József tisztartó úr Jászón. — Helvétiből egy kitömött és nagy költséggel kiállított 6 éves zergebák, adom. Maffey Gaudenz úr. — 2 szarvasagancs, mely kapának szolgált, több másféle kis szarv, melyek fúró s egyéb szerszámnak szolgáltak, adom. Dessewffy Sándor apátkanonok úr Kassán. — Több darab ásvány és fém; adom. Csoma József devecseri birtokos úr. — 21 db. ezüstöt tartalmazó kő, az aranyidkai bányából; adom. Demeter Alajos m. kir. nyug. kataszteri felügyelő úr. — 2 érdekes lepke; adom. Sloboda András festősegéd. — Két nagy kigyó Erdélyből; adom. Freudenfeld Henrik úr. — Összesen 40 darab.

Ezek szerint a muzeum gyarapodása következő:

I. Régiségtár	45 darab.
II. Pénz- és éremgyűjtemény	405 »
III. Könyv- és okmánytár	80 »
IV. Kép- és szobortár	10 »
V. Természetrাজi gyűjtemény	40 »

Összesen: 580 darab.

Ezzel az utoljára kimutatott 31.268 darab, 31.848 darabra emelkedett.

Fogadják e helyen a mélyen tisztelt ajándékozók intézetünk hálás köszönetét. Szolgáljon további pártfoglaltatásunkra az a tudat, hogy önzetlen áldozatkészségükkel, tehát tisztán társadalmi úton máris oly értékes gyűjteményt sikerült összehozni Kassán, melynek jótékony befolyása a közművelődésre mindinkább jobban érezhető.

Klimkovics Gábor

muz. igazgató.

Az egylet kormányja.

Főpártfogó: Kassa sz. kir. város.

Tiszteletbeli elnök: Mt. *Bubics Zsigmond*, kassai püspök úr.

A tiszti kar:

Elnök: Ngys. cserneki és tarkeői *Dessewffy Sándor*,
vértés-kereszturi apát, kassai székesegyházi kanonok.

I. Alelnök: *Loósz József*, városi tanácsos.

II. Alelnök és igazgató: *Klimkovic Gábor*, ny. cs. kir.
százados.

Titkár: *Stöhr Antal*, prem. főgym. tanár.

I. ór: *Kaplárcsik Mihály*, főreált. tanár.

II. ór: R. f. *Görög Gyula*, főreált. tanár.

III. ór: *Szekeress Frigyes*, prem. főgym. tanár.

Pénztárnok: *Maurer Rezső*, borkereskedő.

Ellenőr: *Maurer Adolf*, könyvkereskedő.

Ügyész: *Korányi Károly*, közalapítványi ügyész.

Számvizsgálók: *Horváth Lajos* városi elemi tanító, *Mocsáry József* iparos és *Stadler Sándor* takarékpénztári igazgató.

A választmány:

Antal Emil, v. urad. ügyész.
Benczúr Géza, köz- és váltó-
ügyvéd.

Berzeviczy Egyed, cs. kir. ka-
marás.

Bielek Aladár, háztulajdonos.
Bukuresti J., gazd. int. tanár.
Darvas Imre, abauj-torna m.
főispán.

Demeter Manó, háztulajdonos.
Dragóner Béla, hitelemző.
Éder Ödön, köz- és váltó-
ügyvéd.

Fábián János, a. megy. ügyész.
Forgách József, földbirtokos.
Gerhardt György, vár. hiva-
taltok.

Gr. Hadik Endre, földbirtokos.
Hegedüs Lajos, háztulajdonos.
Dr. Hohenauer Ignác, lap-
szerkesztő.

Karsa Tamás, abauj-torna m.
főjegyző.

Koós Pál, a.-megy. pénztárnok.
Kemény Géza, kereskedő.
Kozora Vincze, vár. aljegyző.
Mártonfy Márton, polg. isk.
igazgató.

Mauritz Rezső, főreált. igazg.
Müllner Frigyes, p. i. rajzt.
Myskovszky Viktor, főreált.
tanár.

Naményi Gyula, m. árvasz. eln.
Novelly Sándor, k.- és ipark.
elnök.

Dr. Rodiczky Jenő, gazd. int.
igazgató.

Rusziakó Zsigmond, kir. törv. bíró.
Sudy Kapisztrán, v. elemi isk.
igazgató.

Szikay Lipót, főreált. tanár.
Timkó József, városi tanácsos.
Ifj. Várkonyi János, kereskedő.

Szolga: Derfnyák Károly.

A felsőmagyarországi muzeum-egylet tagjainak névsora.*

A) Tiszteltbéli tagok:

Öta

- 1876. Benczúr Gyula, fest. tan. ig., Bpest.
- 1888. Berzeviczy Albert, államtitkár, Bpest.
- 1883. Brunner Ferencz, nyug. tábornok.
- 1885. Csoma József, földbirtokos, Devecser.
- 1879. Dr. Fraknói Vilmos, akad. főtitk., Bpest.
- 1876. Fulin Rinaldo, lovag, Velenceze.
- 1874. Geduly Ferencz, o. műeml. titk., Bpest.
- 1874. Dr. Hampel József, m. n. muzeumi őr, Bpest.
- 1874. Dr. Henszlmann Imre, egyet. tanár, Bpest.
- 1883. Hidasy Kornél, püspök, Szombathely.
- 1877. Dr. Horváth Géza, orvos, Bpest.
- 1874. Dr. Krenner József, m. n. muz. őr, Bpest.
- 1874. Latinovics Albin, földb., Baja
- 1877. Lotz Károly, akad. fest., Bpest.
- 1883. Dr. Moskovics Leo, orvos.
- 1874. Br. Nyáry Jenő, földb., Bpest.
- 1876. Gr. Péchy Manó, földb., B.-Váralja.
- 1874. Pulszky Ferencz, m. n. muz. ig., Bpest.
- 1874. Dr. Rómer Flóris, apát-k., N.-Várad.
- 1877. Rottauscher Károly, nyug. tábornok, Bécs.
- 1887. Dr. Schuster Konstantin, püspök, Vác.

* A helybelieknél a lakhely nincs kitéve.

Óta

1888. Dr. Schwarz Ignác, Jeruzsalem
 1885. Semsey Andor, földb., Bpest.
 1888. Dr. Senka József, orvos.
 1876. Stefani Frigyes, lovag, Velencez.
 1888. Szalay Imre, m. osztálytanácsos, Bpest.
 1886. Szilágyi Sándor, egyetemi könyvtárnok, Bpest.
 1877. Dr. Szabó József, e. tan., Bpest.
 1876. Telepy Károly, akad. fest., Bpest.
 1879. Dr. Thallóczy Lajos, b. p. ü. lev. ig., Bécs.
 1876. Trefort Ágoston, m. k. v. és k. min., Bpest.
 1877. Ujházy Ferencz, akad. fest., Bpest.
 1879. Gr. Zichy Jenő, földb., Bpest.
 1874. Gr. Zichy Rezső, földb., Enyiczke.

Összesen: 34.

B) Alapító tagok.

Óta	Forint
1887. Aranyossy László, ügyvéd	30
1887. Argalács Márk, prem. kanonok s jószágk., Lelesz	25
1876. Bárczay Ödön, földbirtokos, Bácsa	100
1884. Barthos Tivadar, közalap. ügyész	25
1885. Batek Vincze, földbirtokos, Györgyi	25
1884. Benczur Gyula, fest. m. tan. ig., Bpest	25
1876. Benedek Ferencz, prem. főgym. igazgató	100
1886. Bernolák József, honvéd főtörzsorvos	25
1884. Bezsilla Samu, köz- és váltóügyvéd	30
1887. Bubics Zsigmond, kassai püspök	100
1876. Bulyovszkyné-Szilágyi Lilla, Bpest	100
1878. Csoma József, földbirtokos, Devecser	100
1884. Dessewffy Sándor, kanonok	50
és egy db. 60 frt névért. kassai népbanki részvény	
1876. Fábián Imre, prem. főgym. tanár	100
1886. Farkas Róbert, prem. főgym. tanár	25
1885. Fayt István, rajztanár, Besztercebánya	25
1888. Felsőmagyarországi Építkezési Társulat	25

Ota	Forint
1876. Fülöpp Károly, köz- és váltóügyvéd	100
1883. " " " " " "	5
1884. " " " " " "	10
1873. Gr. Forgách Kálmán, földbirt. †	100
1873. Gr. Forgách László, földbirt., N.-Szaláncz	100
1887. Gonda István, prem. kanonok, Jászó	25
1886. Gelsei Guttmann Izidor, földbirtokos	100
1875. Gr. Hadik-Barkóczy Ilona, Pálócz †	100
1888. Id. Halykó Mihály, iparos	25
1884. Hefler Konrád, prem. főgym. tanár, Rozsnyó	25
1873. Horovitz Mór, festő	100
1884. Horváth Lajos, v. tanító	26
1887. Istvánffy Pál, prem. tanár	25
1881. Jakabfalvay Ferencz, kir. tan., földbirt.	100
1876. Jakab Péter, építész	100
1885. Jókai Mór, országgyűlési képviselő, Budapest	50
1886. Dr. Juhász Norbert, ny. tank. főigazgató, Eger	25
1887. Dr. Károly Gy. Hugó, prem. tanár	25
1886. Kassai Nándor, rajztanár, A.-Lendva	25
1884. Katinszky Géza, tan. kép. tanár	25
1884. Kéler József, t. pénzt. elnök †	25
1876. Dr. Klekner Alajos, jogakadémiai igazgató	100
1873. Klimkovics Béla †	100
1885. özv. Klimkovics Béláné	25
1873. Klimkovics Flóris, szobrász	100
1873. Klimkovics Gábor, cs. k. százados	100
1884. Korláth Ferencz, gyógyszerész	25
1884. Dr. Kosztka József, orvos	25
1884. Kosztka Vincze, prem. főgym. tanár	25
1873. Krajnyik László, birt. †	100
1884. Dr. Kussinszky Arnold, perjel, Jászó	25
1884. Kytka Ferencz, kegy. a. ügyész	30
1886. Láday Kázmér, prem főgym. tanár, N.-Várad	25
1886. Maffey Miksa, cukrász	25
1885. Mayer Károly, kanonok	30
1878. Melczer István, ny. k. el., Bpest	100

Óta	Forint
1873. Molitorisz Dániel, magánzó	100
1873. N. N.	100
1887. Nagy András és neje	100
1884. Nagy László, k. törv.-bíró	100
1887. Nátafalusy Kornél, prem. főgym. igazgató	40
1884. Orbán Bertalan, alperjel, Jászó	25
1884. Gr. Péchy Manó, f. b., B.-Váralja	100
1875. Perger János, k. püspök †	100
1887. Pyrker Ambro, prem. kanonok, Jászó	50
1873. Répászky Mihály, akad. építész	125 ³⁸
1878. " " " "	94 ⁷⁰
1876. Schaller Ernő, e. i. ig. †	100
1884. Schlatter Alfréd, prem. főgym. tanár	25
1884. Schmidt Kálmán, prem. k. s. m. h. f.	30
1884. Dr. Senka József, orvos	25
1883. Siposs Pál, ügyvéd, Szikszó	110
1877. Dr. Schuster Konstantin, püspök, Vác	100
1888. Stépán Vincze, földbirtokos	25
1876. Dr. Stöhr Antal, prem. főgym. tanár	100
1887. Szabad Ferencz, nagyprépost	25
1887. Szabó Adolf, erdőfelügyelő	25
1887. Szalánczy István, prem. kanonok, Lelesz	25
1885. Szász Domokos, helv. hitvallásu püspök, Kolozsvár	25
1887. Szekerák Kálmán, plebános, Sárospatlak	25
1887. Szinyei Bertalan, kanonok	25
1888. Topscher Győző, főmérnök	25
1885. Tordássy András, háztulajdonos	25
1884. Dr. Tóth Lőrincz, prem. főgym. ig., Rozsnyó	25
1876. Vitális György, post. fogalmazó, N.-Várad †	100
1887. Virasztó Gellért, jászói prem. kanonok	25
1885. Wandracsek Károly, kanonok †	25
1876. Dr. Werner Rudolf, j. ak. tanár	100
1874. Werfer Károly, nyomdatulajdonos	100
1874. Gr. Zichy Rezső, földbirtokos	100
1876. A jászói prem. Prépostság	100
1884. A kassai Múalmi Társaság	100

Óta	Ferint
1887. A kassai Népbank	50
1883. A kassai Pennybank	100
1885. A kassai prem. Társház	54. ²⁰
1881. A kassai Vadásztársaság	100
Összesen: 90.	

C) Pártoló tagok.

Óta	
1886.	Ágotha Imre, főreált. rajztanár.
1885.	Andrejko János, épít. rajzoló.
1873.	Angyal Gábor, városi elemi tanító.
1872.	Antal Emil, városi uradalmi főügyész.
1876.	Antalfy Lajos, cs. kir. őrnagy.
1872.	Antolik Károly, főgym. tanár, Arad.
1875.	Baczoni Albert, főreáltanodai tanár.
1884.	Bálint Béla, min. tisztviselő, Bpest.
1881.	Bayer Leó, serfőző.
1878.	Baross László, ügyvéd.
1883.	Barcs Pál, városi aljegyző.
1882.	Bassó Bertalan, földbirtokos, Baksa.
1878.	Bázel Aurél, főgym. tanár, Fehértemplom.
1878.	Bázel Károly, földbirtokos.
1885.	Beliusz József, postaig.-számtiszt.
1887.	Bélik Irén, ügyvéd.
1878.	Beller Károly, kereskedő.
1885.	Bellon Sándor, törv. jegyző, Fehértemplom.
1885.	Bellus Ede, városi faraktárnok.
1874.	Benczúr Géza, ügyvéd.
1883.	Benigni Sándor, bíró.
1885.	Bercsényi Dezső, megyei hivatalnok.
1885.	Bernáth József, megyei tisztviselő.
1881.	Berzeviczy Egyed, cs. kir. kam., földbirt.
1884.	Berzeviczy Ilona úrnő.
1878.	Bielek Aladár, magánzó.
1884.	Binder Ernő, kereskedő.

Óta

1885. Blattny Ernő, v. erdész, Lócse.
 1884. Bodnár Ernő, főszolgabíró, Zsadány.
 1884. Bolkai Vilmos, prem. tanár, N.-Várad.
 1884. Boksch Béla, tanító.
 1885. Dr. Brencsán Sándor, jogakadémiai tanár.
 1885. Dr. Brósz László, ügyvéd.
 1881. Bügler János, vendéglős.
 1885. Bukuresti B. János, gazd. int. tanár.
 1876. Bulyi Dezső, ügyvéd.
 1884. Czeininger Antal, földbirtokos. †
 1886. Csaja János, pékmester.
 1884. Cséplő Péter, prem. főgym. tan., N.-Várad.
 1884. Cserépy József, szállító.
 1878. Csoma István, földbirt., Kászony.
 1885. Csögényi József, vasuti hivatalnok.
 1884. Dr. Csőke József, köz- és váltóügyvéd.
 1878. Clas Nándor, légszeszgy. igazgató.
 1883. Daróczy Mihály, ügyvéd, S.-Sz.-Péter.
 1878. Darvas Béla, földbirtokos, Onga-Ujfalu.
 1878. Darvas Imre, abaujm. főispán.
 1872. Deil Jenő, keresk. és iparkamarai titkár.
 1883. Demeter Manó, magánzó.
 1884. Demkő Imre, nyug. jogakad. igazgató.
 1872. Gr. Dessewffy Dénes, földbirt., Finta.
 1878. Dorner Ferencz, földbirtokos.
 1878. Dragoner Béla, hitclemző.
 1878. Éder Géza, reált. tanár, Bpest.
 1872. Éder Ödön, ügyvéd.
 1878. Eckerdt József, földbirtokos, Gagy-Bátor.
 1886. Elischer Károly, iparos.
 1873. Erdődy János, tanítóképezd. igazgató.
 1878. Fábíán Ferencz, plebános, Hidvég-Ardó.
 1875. Fábíán János, abaujm. ügyész.
 1881. Fábry Emil, prem. főgym. tanár.
 1872. Fayt Antal, erdész, Ladna.
 1881. Fischer Gusztáv, serfőző.

Ota

1878. Flickinger József, földbirt., Halmaj.
 1884. Fleischer Gusztáv, gyártulajdonos.
 1885. Fleischer Márk, vasuti főmérnök, Igló.
 1885. Dr. Földi Miksa, orvos.
 1884. Friedmann Bertalan, bérlő, Szend.
 1884. Friedmann Mór, kereskedő
 1884. Friendt Nándor, körjegyző, F.-Méra.
 1885. Fröde Vilmos, domépitési vezetőmester.
 1872. Forgách József, földbirtokos, Kassa.
 1881. Gallik Géza, gyógyszerész.
 1878. Géczy István, plebános, Velejte.
 1884. Ifj. Gedeon Mátyás.
 1872. Gerhardt György, városi tisztviselő.
 1884. Gerhardt Sándor, mérnök.
 1884. Gleviczky Sándor, mérnök, Lőcse.
 1878. Grega András, iparos.
 1888. Gregorovics Henrik, joghallgató.
 1877. Görög Gyula, főreált. tanár.
 1878. György Béla, földbirtokos, Szántó.
 1876. Gr. Hadik Endre, földbirtokos.
 1876. Gr. Hadik János, földbirtokos.
 1876. Gr. Hadik Sándor, földbirtokos.
 1884. Hajós Mór, bérlő, Forró.
 1884. Hajós Izidor, bérlő, Kótaj.
 1872. Haltenberger testvérek.
 1881. Ifj. Halykó Mihály, hivatalnok.
 1884. Hammersberg László, megyei aljegyző.
 1872. Haske Emil, városi erdőmester.
 1884. Haymann Ferencz, könyvkereskedő.
 1885. Hedry Lőrincz, köz- és váltó-ügyvéd.
 1886. Hegedüs István, festész.
 1872. Hegedüs Lajos, magánzó.
 1884. Hensch Ernő, kereskedő.
 1885. Herdiczky János, korcsmáros.
 1884. Dr. Hevessy Károly, köz- és váltó-ügyvéd.
 1885. Hinsenkamp Bernát, gépészeti tan. tanár.

Óta

1882. Dr. Hohenauer Ignác, lapszerkesztő.
 1884. Dr. Holländer Lajos, köz- és váltó-ügyvéd.
 1885. Holländer Samu, kereskedő.
 1878. Hollecsek Pál, árvaház-felügyelő.
 1884. Horalek Nándor, városi tisztviselő.
 1886. Horák József, iparos.
 1878. Hubcsik József, községi elemi tan.
 1886. Hudák István, iparos.
 1886. Hudák Lajos, ügyvéd.
 1887. Jakab Géza, építész.
 1881. Junger Gyula, ügyvéd.
 1872. Juhász Mihály, kir. táblabíró, Bpest.
 1878. Kaczvinszky Béla, kereskedő.
 1873. Kaczvinszky Géza, kir. járásbíró, Torna.
 1884. Kálnay Sándor, főszolgabíró.
 1873. Kaplárcsik Mihály, főreált. tanár.
 1876. Karsa Tamás, abaujm. főjegyző.
 1884. Karsa György, ügyvéd
 1876. Keleti Gusztáv, akad. festész, Budapest.
 1881. Kemény Géza, kereskedő.
 1873. Kemény Lajos, magánzó.
 1884. Kelcz Jenő, főszolgabíró, Szikszó.
 1884. Kerner József, v. zenetan. tan.
 1884. Kiss Amália kisasszony.
 1886. Kiss Géza, törv. tisztviselő.
 1878. Kiszely József, köz- és váltóügyvéd.
 1884. Dr. Klein Fülöp, köz- és váltóügyvéd.
 1885. Klopsch Viktor, vasuti mérnök.
 1884. Dr. Klupaty Antal, jogakad. tanár.
 1883. Knopper Károly, iparos.
 1884. Kolacsek Vilmos, építész.
 1876. Kolacskovszky Elza, polg. isk. tanítónő.
 1872. Korányi Károly, ügyvéd.
 1884. Kornitzky György, vendéglős.
 1887. Korponay Mihály, megyei hivatalnok.
 1884. Koós Pál, megyei pénztárnok.

Óta

1886. Koós Viktor, magánzó.
 1887. Kovács Árpád, m. kir. állatorvos.
 1877. Kozora Endre, plebános, Forró.
 1879. Kozora Vincze, városi aljegyző.
 1873. Krajnyik Mihály, papnöveldei lelkész.
 1879. Krajnyik Ödön, földbirt., Göncz-Ruszka.
 1884. Krusniczky János, pénzügy. tiszt.
 1887. Krussinszky János, iparos.
 1884. Külkey Nándor, földbirtokos, Szala.
 1884. Külkey Gyula, Szala.
 1873. Lang Imre, építőmester.
 1883. Langh Nándor, magánzó.
 1875. Lapsánszky János, főreált. tanár.
 1882. Lekly Gyula, gép. tan. tanár.
 1884. Lencz Gyula, kereskedő.
 1886. Leskó Mihály, cipész.
 1873. Letzter Simon, fényképész.
 1884. Lipóczy József, nyomdász. †
 1872. Loósz József, városi tanácsos.
 1885. Lukács János, gépészeti tanár.
 1872. Mácza János, telekkönyvvezető.
 1885. Makovics Károly, posta-fogalmazó.
 1872. Maléter Vilmos, magánzó.
 1884. Dr. Mariska Vilmos, jogakad. tanár.
 1872. Mártonfy K. Márton, polg. tan. igazgató.
 1872. Maurer Adolf, könyvkereskedő.
 1872. Dr. Maurer Arthur, orvos, Rozsnyó.
 1872. Maurer Gyula, iparos.
 1872. Maurer Rezső, kereskedő.
 1878. Mauritz Rezső, főreált. igazgató.
 1885. Mayer József, kereskedő.
 1881. Meissner Regina, v. tanítónő.
 1887. Megay Arthur, magánzó.
 1884. Meliorisz Miklós, birtokos, Pusztá-Szóllóske.
 1884. Mihalszky István, iparos.
 1884. Mihók Sándor, kir. min. irodaigazg., Bpest.

Óta

1885. Miklós Dániel, honvéd hadbíró.
 1884. Mildner Ferencz, könyvkereskedő.
 1886. Mondel Lipót, vendéglős.
 1873. Mocsáry József, kereskedő.
 1872. Dr. Moskovics Jakab, városi főorvos.
 1872. Müllner Frigyes, főgymn. rajztanár.
 1872. Münster Tivadar, városi polgármester.
 1872. Myskovszky Viktor, akad. építész, főreált., m. t. a. tag.
 1886. Munkácsi Jó Béla, honv. főhadnagy hadbíró.
 1875. Naményi Gyula, m. árvaszéki elnök.
 1875. Novelly Imre, főmérnök, Budapest.
 1872. Novelly Sándor, keresk. és iparkamarai eln.
 1884. Ifj. Novelly Sándor, kereskedő.
 1884. Oswald Antal, kereskedő.
 1884. Paraicz Ödön, törv. végrehajtó.
 1885. Paszlavszky Sándor, hitelemző, S.-A.-Ujhely.
 1886. Péter Béla, gazd. int. tanár.
 1873. Pausz Tivadar, üvegkereskedő.
 1873. Pellion Lajos, erdész, Szászsebes.
 1873. Pischl Ferencz, ny. pénzügyi tanácsos, Sz.-Olaszi.
 1873. Pocsátkó Victor, papirkereskedő.
 1884. Polinszky Emil, m. é. k. vasuti főfelügyelő, Bpest.
 1887. Pukács József, iparos.
 1886. Puky István, megyei hivatalnok.
 1885. Rakovszky György, földbirtokos.
 1884. Rakovszky Endre, alszolgabíró, Füzér.
 1884. Dr. Reissmann Simon, köz- és váltóüggyvéd.
 1882. Reisz Nándor, iparos.
 1885. Rélay Ferencz, háztulajdonos.
 1884. Rélay Róbert, köz- és váltóüggyvéd.
 1881. Révay Manó, főreáltanodai tanár.
 1886. dr. Rodiczky Jenő, gazd. int. igazgató.
 1886. Roxer Vilmos, birtokos.
 1884. Dr. Rössler István, jogakad. tanár.
 1873. Ruzinkó Zsigmond, kir. törv. bíró.
 1879. Saád Lajos, városi főkapitány.

Óta

1886. Sárossy István, cs. kir. tábori lelkész.
 1879. Schadl János, gazd. tan. tanár, Keszthely.
 1884. Schalkház Lipót, vendéglős.
 1886. Schellberger Gyula, v. faraktári felügyelő.
 1873. Schmidt Lajos, iparos.
 1885. Schmidt Ede, vasuti postafőnök, Munkács.
 1878. Scholtz Szilárd, földbirt., Gagy-Bátor.
 1873. Dr. Schütz Nándor, plébános, Sókut.
 1885. Széman Gábor, kereskedő.
 1884. Simonchich Gyula, honvéd alhadbiztos.
 1878. Siposs Gyula, kereskedő.
 1887. Schnier István, posta-altiszt.
 1884. Özv. Soltész Jánosné.
 1878. Soukup Adolf, városi mérnök.
 1872. Stadler Sándor, tak.-pénztári igazgató.
 1872. Steer Ferencz, k. kuriai bíró, Bpest.
 1884. Steiger Ferencz, tanító.
 1881. Stollár Gyula, gazd. tan. tanár.
 1885. Straka Ágoston, vasuti mérnök.
 1884. Stuller József, m. árv. ülnök.
 1878. Sudy János, közs. elemi tan. igazgató.
 1878. Szabó József, plébános, Mindszent.
 1878. Szalay József, földb., Bánócz.
 1872. Szakmáry Károly, kereskedő.
 1883. Szecsey István, földműves isk. igazgató, Zsitva-Ujfalu.
 1886. Szekerák Gyula, cukrász.
 1881. Szekeress Ödön, prem. főgym. tanár.
 1884. Dr. Szele Andor, jogtanár.
 1884. Szerdahelyi János, plébános, Léh.
 1878. Szerencsy Ede, gyártulajdonos.
 1873. Szikay Lipót, főreált. tanár.
 1878. Sziklay Ede, földbirt., Jánok.
 1878. Szluka Rezső, bérlő, Hernádpetri.
 1878. Szmrecsányi László, kir. közjegyző.
 1883. Szövényi Gusztáv, Csány.
 1873. Sztudinka Gyula, iparos.

Óta

1878. Téglássy András, földbirt., Korlát.
 1886. Tettmayer Károly, gép. int. tanár.
 1884. Tfirst Vendel, városi aljegyző.
 1872. Timkó József, v. tanácsos.
 1883. Tomka Mór, pénzügyig. tanácsos, M.-Szigeth.
 1878. Tok Samu, ügyvéd, Torna.
 1885. Tóth János, korcsmáros.
 1885. Trykall Róbert, cs. kir. katona-plebános.
 1884. Ungár Jónás, gyáros.
 1878. Vadász József, főreált. tanár.
 1886. Varga Ferencz, főgym. tanár, Kaposvár.
 1872. Ifj. Várkony János, kereskedő.
 1885. Vencz Oszkár, vasuti mérnök.
 1878. Dr. Verédy Károly, kir. tanfelügyelő.
 1885. Weisz Izidor, vállalkozó.
 1884. Widder Mór, földbirtokos, Széplak.
 1872. Willenrotter Henrik, v. tisztviselő.
 1885. Wilkovszky József, közs. tanító.
 1878. Wojnárovits Sándor, honv.-huszár ezredes, Kecskemét.
 1885. Závodszy Adolf, főreált. tanár, Szeged.
 1884. Závodszy Ferencz, megyei tisztviselő.
 1884. Zohor János, vendéglős, L.-Mihályi.

Összesen : 268.

A felsőmagyarországi múzeum-egylet

A L A P S Z A B Á L Y A I.

1. §. *Címe, székhelye.* Az egylet »Felsőmagyarországi Múzeum-egylet« címet visel. Székhelye: Kassa.

2. §. *Célja.* Egy Kassán felállítandó felsőmagyarországi múzeum létesítése. Ez pedig feladatul tüzi ki:

- a) a mult, főleg helyi jelentőségű történelmi, őskori, geologiai, művészeti, irodalmi és műipari emlékeinek és maradványainak, különös tekintettel a helyi egykori gazdag magyar irodalom termékeire;
- b) a jelenkor történelmi emlékeinek, táj- és népismeai adatainak, földtani leleteinek, a nyers termékek kitünőbb példányainak, az ipar és művészet remekeinek összegyűjtését, rendezését és tanulmányozás végett való kiállítását.

E végből:

- a) kutatásokat eszközöl lappangó emlékek után;
- b) körülményeihez képest vásárlások által megmenti a múzeumra nézve érdekes tárgyakat a megsemmisítés vagy elhordás veszedelmétől;
- c) alkalmas módon felügyeletet gyakorol a véletlen leletek fölött;

- d) a tulajdonjog fentartása mellett megőrzés és kiállítás végett elfogad minden régészeti és művészeti műkincset, műiparremeket és a felsőmagyarországi természetrajzi viszonyokat jellemző tárgyakat;
- e) felhasználja a társadalomban nyilvánuló alkalmat a múzeum körébe eső eszmék népszerűsítése és terjesztésére;
- f) a táruk gyűjteményeit nyitva tartja nemcsak a közművelődés iránt érdeklődő közönség, de a helyi s közeli vidéki tanodák előtt is.

3. §. *A múzeum szervezete s ügyrendje.* A múzeum szervezetéről és ügyrendjéről külön szabályzat intézkedend.

4. §. *A múzeum pártfogója.* A múzeum Kassa városának pártfogása alatt áll.

5. §. *Az egyesület tagjai.* Az egyesület tagja lehet mindenki, a ki eziránt szándékát bejelenti, és az alapszabályok szerinti kötelezettségeket teljesíti.

Az egyesület áll: rendes és tiszteletbeli tagokból.

A rendes tagok ismét: alapító, vagy pártoló tagok.

Alapító tagok, kik legalább 100 frtot tesznek le készpénzben vagy értékpapirokban az egyesület rendelkezésére.

Pártoló tagok, kik magukat három egymásután következő évre, legalább 3 frtnyi évenkénti tagdíj előleges lefizetésére kötelezik. *)

Tiszteletbeli tagok, kiket a közgyűlés ilyenekül kijelent.

6. §. *A tagok jogai.* Az egyesület valamennyi tagja a múzeum helyiségeit és kiállításait díjmentesen látogathatja.

Tiszteletbeli és alapító tagok, az igazgató választmány üléseiben tanácskozási joggal résztvehetnek.

7. §. *Pártoló tagok kilépése.* Pártoló tagok, ha a három évi kötelezettség lefolyta után kilépni kívánnak, tartoznak kilépésüket a választmánynak bejelenteni, különben kötelezettségük továbbra is fenállónak tekintetik.

*) Az 1883. decz. 9-én tartott közgyűlés, a pártolótagsági évi illetéket 3 frtról 2 frtra, az alapítótagsági díj minimumát pedig 100 frtról, egyszer mindenkorra fizetendő 25 frtra szállította le.

8. §. *Az egyesület kormányzata.* Az egyesület ügyeit az igazgatóválasztmány vezérli, mely 30 választmányi tagból és az alább elősorolt tisztségviselőkből áll, kiket első ízben az alakuló, jövőben a rendes közgyűlés a rendes tagok közül 3 évre választ.

A tisztségviselők a következők:

- a) az elnök,
- b) a két alelnök,
- c) a titkár,
- d) a három múzeumőr,
- e) a pénztárnok,
- f) az ellenőr,
- g) az ügyész.

9. §. *A tisztségviselők hatásköre:* a) Az elnök az egyesület képviselője a hatóságok és harmadik személyek irányában; ő hívja vagy hivatja össze a közgyűlést és választmányi üléseket, mindezekben elnököl, s a szavazatok egyenlősége esetében szavazatával dönt.

A tisztelet- és alapító-tagsági okleveleket ő írja alá az egyesületi titkár ellenjegyzésével.

Sürgősb fizetéseket az igazgatóválasztmány utólagos jóváhagyása mellett ő utalványoz. Tiszti állásánál fogva kizárólag hivatva van a jelen alapszabályok s az ügyrend szigorú megtartása felett őrködni. Joga van az egyesületi pénztárt bármikor megvizsgálni. Őt illeti a közgyűléseken és választmányi ülésekben a kellő rendnek fentartása és ehhez képest szükség esetén a közgyűlések és választmányi üléseknek az ügyrend szabályaihoz képest eszközzendő feloszlata.

b) Az alelnökök egyenként, a működésben esetleg akadályozott elnök helyét pótolják.

c) A titkár a közgyűlések és választmányi ülések tanácskozási jegyzőkönyvét vezeti. Ő viszi az egyesületnek az igazgatóválasztmány utasítása nyomán összes levelezéseit; csekélyebb tárgyakban azonban a választmánynak teendő utólagos jelentés mellett saját aláírásával is levelez.

d) A múzeumőrök a múzeumnak adományozott, vagy részére beszerzendő tárgyak bírálatával, osztályozásával, fel-

ügyeletével, általában a rendnek fentartásával foglalkoznak a múzeumban.

e) Az egyleti pénztárnok az ellenőrrel kezeli az egylet bevételeit és kiadásait; az utóbbiakat mindenkor az igazgató-választmány határozata, illetőleg elnöki utalvány folytán. A pénztár állapotáról a választmánynak ülésről-ülésre jelentést tesz, rendes számadást vezet és azt az évi közgyűlésnek, illetőleg a kiküldött számvizsgáló bizottságnak előterjeszti.

f) Az ügyész az elnöktől nyert meghatalmazvány mellett törvénykezési ügyekben képviseli az egyletet.

10. §. *Az igazgató-választmány.* Az igazgató-választmány havonként egyszer, vagy szükség esetén többször, kis gyűlésben tanácskozik.

A választmány hatásköréhez tartoznak az egylet adminisztratív ügyei, tiszteletbeli tagok indítványozása és azon tárgyak, melyek a jelen alapszabályok és a közgyűlés által megállapított határokon belül esnek; a választmány által kötött s az elnök és titkár által aláírt szerződések az egyletre kötelező erővel bírnak.

A választmány kötelessége az egyleti pénztári számadásokat, s a pénztár állapotát évenként megvizsgálni; végre:

Az igazgató választmány nevezi ki szükség esetén a helyettes vagy segédtitiszviselőket, ügynököket, ő fogadja föl az egylet szolgaszemélyzetét.

11. §. *Az egylet rendes és rendkívüli közgyűlései.* A rendes közgyűlés minden évben egyszer tartatik Kassán.

Rendkívüli közgyűlést az elnök mindannyiszor tartozik összehívni, ha ezt vagy a választmány, vagy legalább húsz rendes tag az indokok felsorolásával írásban kívánja.

A közgyűléseken az alább eltérő eseteken kívül a megjelent tagok szótöbbsége határoz.

A közgyűlés rendes tárgyai:

a) Elnöki vagy titkári jelentés a lefolyt évi működésről.

b) Az évi számadások megvizsgálása és a pénztári maradvány fölötti határozat.

E végett első ízben az alakító, később a rendes közgyűlés évenként előre 3 tagból álló számvizsgáló bizottmányt választ,

mely bizottmány a számadások és pénztár állapotáról jelentését a közgyűlésnek bemutatandja.

c) Az igazgató-választmány 30 tagjának és a tisztviselők megválasztása. Ezek érvényes megválasztására a jelenlevők többségének szavazata szükséges. A szavazás nyíltan történik; titkos szavazás csak 10 tag kívánalmára rendeltetik el.

d) A tiszteletbeli tagok megválasztása az igazgató-választmány előterjesztése alapján.

e) Az alapszabályok megváltoztatása; ez azonban csak 20 tagnak egy hónappal a közgyűlés előtt teendő írásbeli indítványára vétethetik tanácskozás alá, s az elnök által a meghívókban különösen mint tanácskozás tárgya megjelölendő. Indítványt elfogadó határozat hozatalára az egyleti tagok egy negyedének jelenléte, ezeknek pedig szótöbbsége szükséges.

f) Az egyesület fennmaradásának vagy feloszlásának kérdése. E kérdés azonban csak 30 tagnak, 2 hóval a közgyűlés előtt teendő írásbeli indítványára vétethetik tanácskozás alá és az elnök által a közgyűlés előtt legalább 30 nappal közzéteendő és szétküldendő meghívókban, különösen mint tanácskozás tárgya kijelölendő. A feloszlás kérdésében csak a rendes tagok határozhatnak, e határozat hozatalához a tagok háromnegyedrészenek jelenléte szükséges és szótöbbsége dönt.

Ha pedig ezen közgyűlésre a tagok háromnegyedrésze meg nem jelennék, ez esetben egy hónapra új közgyűlés és pedig azon megjegyzéssel hirdetendő, hogy ezen második közgyűlésen megjelent rendes tagok szótöbbsége érvényesen határozand.

Ha az egyesület a jelen alapszabályok-szabta úton feloszlanék, az egyesület vagyona és a mű-múzeum kincsei, mint nemzeti vagyon Kassa városa gondviselése alá helyeztetnek.

Az egyesület Kassa, mint Felső-Magyarország fővárosának, időszerinti polgármestereit a közgyűlésekre mindenkor meghívja.

12. §. Az egyesületi tisztviselők és az igazgató-választmány a közgyűlésnek felelősek.

13. §. Az egyesület hivatalos nyelve a magyar, érintkezéseiben azonban készségesen él bármely nyelvel.

14. §. Az egyesület pecsétül egy angyal által tartott kettős paizst használ, méhvel, Magyarország czimerével és ezen körirattal: »A Felsőmagyarországi Múzeum Kassán. 1872.«

Kelt Kassán, az 1872-ik év október 27-én tartott alakuló közgyűlésben.

Loósz József, s. k.
egyl. II. alelnök.

Károly Gy. Hugó, s. k.
egyl. titkár.

Miskovszky Viktor, s. k.
múzeumőr.

Benedek Ferencz, s. k.
választm. tag.

Dessewffy Sándor, s. k.
választm. tag.

Stöhr Szilárd, s. k.
választm. tag.

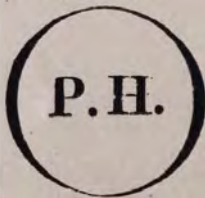
35195. szám.

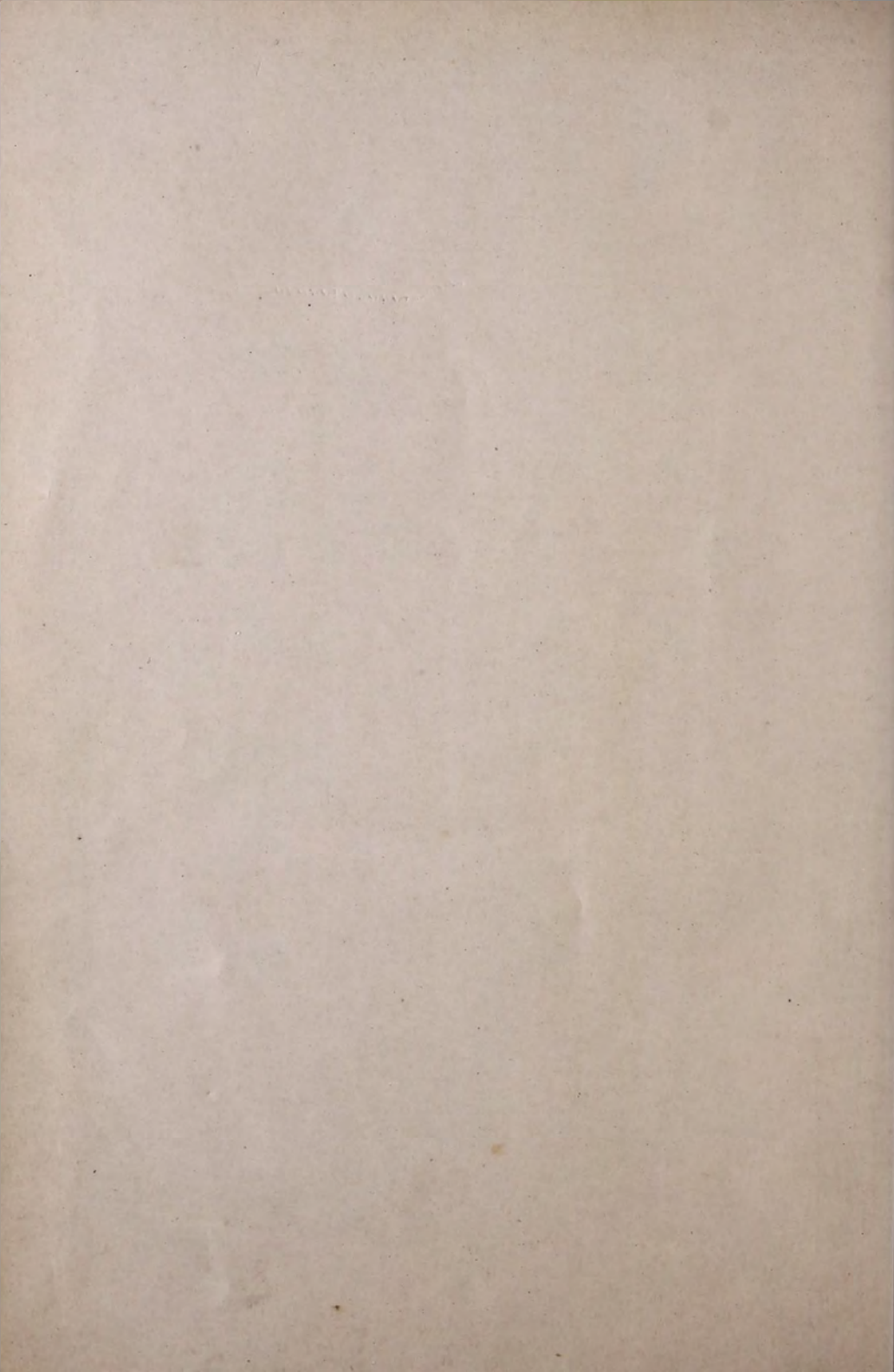
Látta a magyar királyi belügyminiszter, oly megjegyzéssel, hogy az alapszabályok módosítása, az egyesület feloszlása és ez esetben az egyesületi vagyon hovatfordítása iránt hozandó közgyűlési határozatok, foganatosításuk előtt a magyar királyi belügyminiszterium elé terjesztessenek.

Budapest, 1873. évi augusztus hó 28-án,

a miniszter megbízásából:

Groisz Gusztáv, s. k.
miniszteri tanácsos.

779

[Redacted]

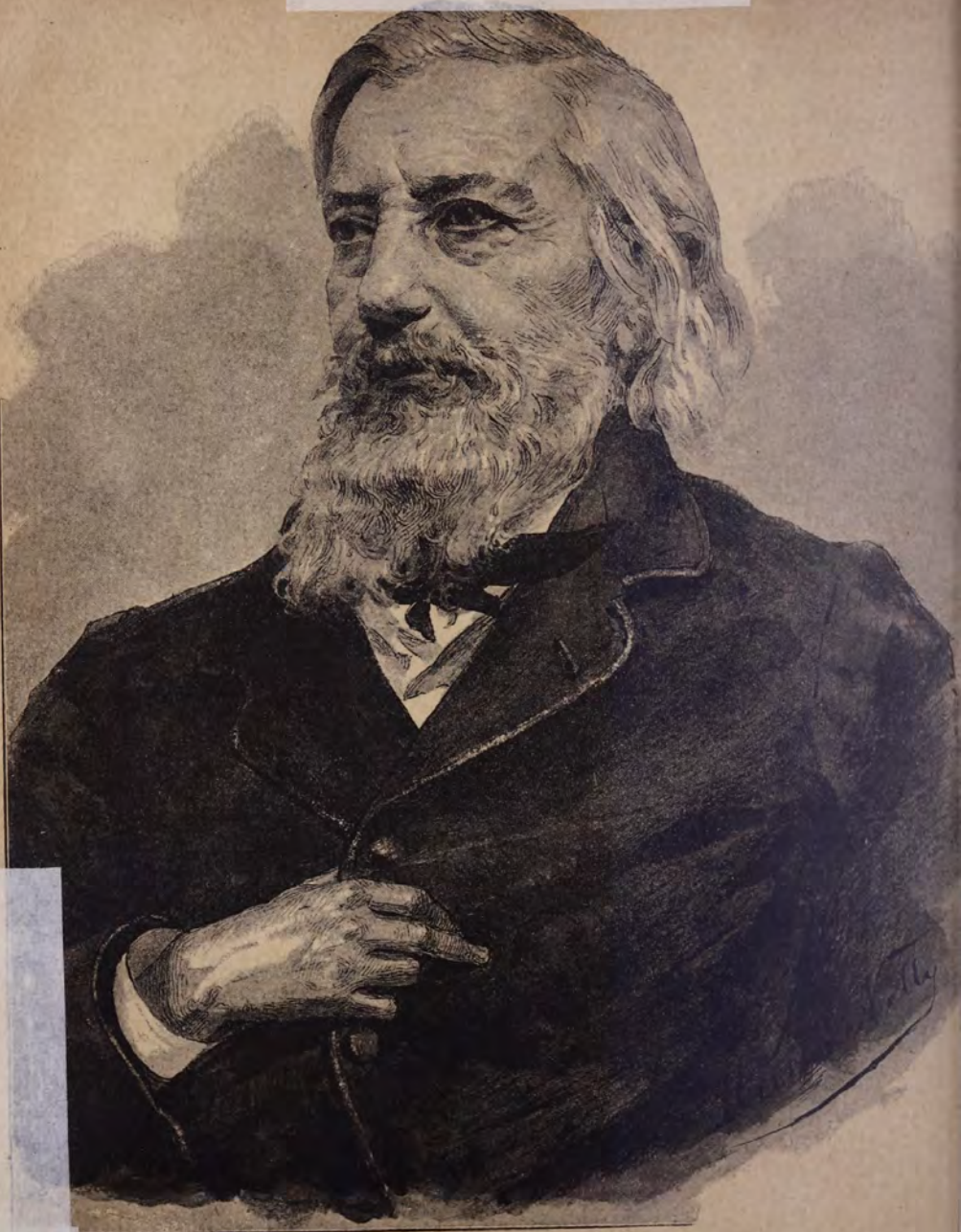
Daguer

D. 43-23
7

Felsőmagyarország

[Redacted]

HENSZLMANN IMRE.